

ДОКЛАД
ЗА ГОРИТЕ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА
СТОЙНОСТ
НА ТЕРИТОРИЯТА НА
ТП ДГС ПРОВАДИЯ

(снимка А.Янева)

СЪДЪРЖАНИЕ:

УВОД	2
ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ	3
ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ.	5
ВКС 1.1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ.	5
ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ.	10
ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ.	27
ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ, ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.	29
ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ ИЛИ РЕФУГИИ.	30
ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ. ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.	36
ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА.	36
ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ.	38
ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ.	39
ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ.	42
ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ.	42
ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ.	43
ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.	47
ПРИЛОЖЕНИЕ 1	51

Проучванията за настоящия доклад започват през 2016г. като основната му цел е да се определят горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на Държавно горско стопанство Провадия. В изпълнение на принцип 9 „ВИСОКИ КОНСЕРВАЦИОННИ СТОЙНОСТИ“ от Национален [REDACTED] стандарт на България [REDACTED]. В периода 2017-2018г. е изготвен доклад, представен за обсъждане и допълнен в съответствие с приетите забележки и препоръки от компетентните органи. Инвентаризацията и проучванията за доклада са направени съгласно Приложение 13 към Стандарта - Практическо ръководство за определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България, актуализирана версия, октомври 2016г. (за удобство по надолу в текста документът ще бъде наричан за краткост Ръководство)

Съвременните схващания за гората като многофункционална система, включваща в себе си екологични, социални, икономически, естетически и други функции, налага по-широко отразяване на нейните стойности в националното и международно законодателство и разширяване на кръга от инициативи и дейности, свързани с нейното управление.

Съгласно дефиницията в Ръководството, Гори с високи консервационни стойности (ГВКС) са горски територии, които притежават поне една от шестте високи консервационни стойности според определението на [REDACTED] за съответните категории ВКС.

Концепцията за ГВКС започва да се използва все по-широко както при сертификацията на гори, така и при картиране, свързано с лесоустройството и с ландшафтното планиране, при стопанисването и при вземането на решения за опазване на горските ресурси. Тя се използва и в покупателните политики на компании от горския сектор или на такива, произвеждащи продукти от дървесина.

Чрез определяне на тези ключови стойности и осигуряване на тяхното запазване или повишаване, става възможно вземането на рационални решения за стопанисването на горите, съвместими със запазването на важните екологични и социални функции.

В общ план Ръководството дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящия документ, са взети предвид определенията, праговете и оценките, посочени в Ръководството. Съответните дефиниции са адаптирани конкретно за земите и горите от горските територии, управлявани от ДГС Провадия. Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разписани съобразно спецификата на горите и начина на управление на проучваната територия. Разработени са всички консервационни стойности, установени на територията на горското стопанство. Инвентаризацията на ГВКС, свързани с наличието на редки, застрашени и изчезващи видове е продължителен процес, излизащ извън рамките на един сезон. С настоящия документ се актуализира базата данни за разпространението на тези ВКС спрямо предходния период 2017-2018г. и следва да бъде постоянно обновявана от служителите на стопанството въз основа на периодични техни наблюдения.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Общата площ на ТП ДГС Провадия е - 14379,1 ха, от които стопанството уплывлява - 12364,9ха. Територията на ТП ДГС Провадия се намира във Варненска област. В обхвата му на действие влизат землищата на две Общини - гр.Провадия и с.Ветрино.

Разпределението на площта/ха/ на горите и горските територии, предмет на инвентаризация по видове собственост е следната:

Таблица 1

общини	Собственост								Общо за ДГС	Площ на общините	% лесистост
	1.Държ.	2.Общ.	3.Частна	В.т.ч. на физ.лица	В т.ч.на юр. лица	4.Религиозна	5.Чужд.	6.Съсоб.			
1.Провадия											
Горски територии	9842.5	12.0	78.3	66.7	11.6	9.3	-	-	9942.1	-	-
%	68.4	0.1	0.6	0.5	0.1	0.1	-	-	69.2	-	-
Гори върху зем.терит.	181.1	964.2	367.5	280.1	87.4	0.9	0.5	5.2	1519.4	-	-
%	1.3	6.7	2.5	1.9	0.6	-	-	-	10.5	-	-
Общо за Провадия	10023.6	976.2	445.8	346.8	99.0	10.2	0.5	5.2	11461.5	51836.3	22.1
%	69.6	6.8	3.2	2.5	0.7	0.1	-	-	79.7	63.9	-
2.Ветрино											
Горски територии	2522.4	-	1.2	-	1.2	-	-	-	2523.6	-	-
%	17.6	-	-	-	-	-	-	-	17.6	-	-
Гори върху зем.терит.	295.2	60.4	38.4	34.4	4.0	-	-	-	394.0	-	-
%	2.1	0.4	0.2	0.2	-	-	-	-	2.7	-	-
Общо за Ветрино	2817.6	60.4	39.6	34.4	5.2	-	-	-	2917.6	29312.1	10.0
%	19.7	0.4	0.2	0.2	-	-	-	-	20.3	36.1	-
3.Общо за ДГС											
Горски територии	12364.9	12.0	79.5	66.7	12.8	9.3	-	-	12465.7	-	-
%	86.0	0.1	0.6	0.5	0.1	0.1	-	-	86.7	-	-
Гори върху зем.терит.	476.3	1024.6	405.9	314.5	91.4	0.9	0.5	5.2	1913.4	-	-
%	3.3	7.1	2.8	2.2	0.6	0.0	0.0	0.0	13.3	-	-
Общо	12841.2	1036.6	485.4	381.2	104.2	10.2	0.5	5.2	14379.1	81148.4	17.7
%	89.3	7.2	3.4	2.7	0.7	0.1	-	-	100.0	100.0	-

Територията на стопанството е разположена в Североизточна България, Провадийско-Лудогорско-Добруджанската платовидна подобласт, върху платата Стана, Провадийско, Рояшко и Добринско. Горите и горските масиви са пръснати и представляват отделни комплекси с различна големина. В северната част релефът му е равнинен със силно разкъсани горски масиви и много ниска лесистост, докато в южната част релефът е хълмисто-платовиден и горите образуват непрекъснат компактен масив.

Климатичните условия, в които попада ТП ДГС Провадия - Европейско-континенталната климатична област, Умерено-континенталната подобласт, климатичен район - Източен-Дунавската равнина.

Във вертикалноотнoшение горските масиви са разположени в Долен равнинно-хълмист и хълмист предпланински пояс на дъбовите гори, подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори. Облика на подпояса се обуславя от чисти и смесени издънкови насаждения от , подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори. Облика на подпояса се обуславя от чисти и смесени широколистни насаждения, основно от издънков произход, иглолистните гори са представени слаби основно върху ерозирали терени и площи, непригодни за широколистна растителност.

Общия запас без клони възлиза на 970 895 куб.м. Общия запас с клони е 1 113 580 куб.м. Процентното разпределение на дървесния запас по дървесни видове е: цер – 49,0%, благун – 6,3%, зимен дъб – 1,5%, липа – 9,1%, габър – 5,4 %, келяв габър – 2,8%, клен – 2,1%, космат дъб – 3,0%, акация – 2,9%, мъждрян – 1,7%, бук – 1,2%, черен бор – 10,9%, бял бор – 0,7%, други – 2,2%.

Специфичните еколого-географдси и социално-икономически условия на района на ТП ДГС Провадия формират местообитания и растителни съобщества, притежаващи особености, които ги отличават от европейските растителни формации.

Разнообразието на релефа, почвените характеристики и климата обуславят значително биологично разнообразие. Горските екосистеми в района са ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозийни, рекреационни и естетически функции.

Приблизително 90% от горите на територията на ТП ДГС Провадия са включени в различни категории ВКС. В доста случаи едни и същи подотдели попадат в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдели особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

През периода на проучванията са проведени консултации с представители на местните власти и сдружения за определяне на значимите за местните общности горски територии и съгласуване на режимите за стопанисване. Заинтересованите страни са информирани за проучването и за основните принципи на горите с висока консервационна стойност и е потърсено тяхното мнение относно възможностите за прилагане.

Препоръчително е при изготвяне на нов горскостопански план на ТП ДГС Провадия да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за по-добро и екологосъобразно стопанисване на горските екосистеми в района.

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ.

При определянето на тази ВКС се прави оценка на управлението на ТП ДГС Провадия във връзка с опазването на биологичното разнообразие в най-широк смисъл. Тук се оценява, както въздействието върху видовете, така и върху екосистемите и тяхното функциониране.

За България в Ръководството са определени следните компоненти на ВКС 1

- Защитени територии и защитени зони
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

Към настоящия момент площта, която покриват защитените територии в България е около 5%. От 2007 година, с приемането на България в Европейския съюз, страната ни стана и част от Европейската екологична мрежа Natura 2000. Natura 2000 е общоевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии и зони, както следва:

- 1. Горски територии в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности и природни забележителности, обявени по ЗЗТ;**
- 2. Горски територии в природни паркове, попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие, определени с плановете за управление по реда на ЗЗТ или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);**
- 3. Горски територии, в природни паркове които нямат устройствени документи;**
- 4. Горски територии попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) – Natura 2000 зони.**

Съгласно действащото законодателство на горската територия, държавна собственост, стопанисвана и управлявана от ТП ДГС ПРОВАДИЯ има обявени четири защитени територии (ЗТ), категоризирани като защитени местности (ЗМ) и отговарящи на ВКС 1.1, т.1.

Подробни данни за защитените територии в ТП ДГС ПРОВАДИЯ са посочени в Таблица 2.

Таблица 2. Данни за защитените територии, попадащи в границите на ТП ДГС ПРОВАДИЯ

Защитена територия	Площ /ха/	Отдел/ Подотдел от ДГТ	Землище	Заповед за обявяване/ ограничения	Заповед за прекаатегоризация	Цел на обявяване
Защитена местност „Голямо и малко було”	195,2	Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален стандарт за България	с.Невша	Заповед № РД-231/14.04.2006г. Забранява се: Строителство, лов, преследване на диви животни, както и повреждане на гнездата или леговищата им. Замърсяване с отпадъци. Извеждане на сечи, с изключение на отгледни и санитарни. Залесяване с неместни дървесни видове. Паленето на огън извън определените от РИОС-Варна за целта места. Скално катерене, алпинизъм, делтапланеризъм, И други дейности, водещи до безпокойство на гнездящите птици, през периода от 1 март до 31 август.		Опазване на характерен ландшафт и останки от древен скален манастир; застрашени птици – Египедски лешояд, Скален орел, Бухал, Белоопашат мишелов, Орел-змияр, Козодой; редки растения – Борзеанов игловръх, Български сърпец, Катъловиден карамфил, Тънкожилест пелин

Защитена местност Славейкова гора	73,5	1 Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален стандарт за България	с.Славейково	Заповед № 308/10.04.1986г. Забраняват се Убиване, улавяне и безпокоене на птиците, разваляне на гнездата, събиране на яйцата и малките им. Ловуване, сечи, освен отгледни и санитарни. Строителство, разкриване на карieri и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността или водния им режим. Употреба на химически средства за растителна защита. Паша на домашни животни.	Заповед № РД-810/23.08.2002г	Застрашени птици: - Малък креслив орел, Осояд, Обикновен мишелов, Малък ястреб
Защитена местност Снежинска кория	83,0	Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален стандарт за България	с. Снежина	Заповед №4020/06.12.1963г. Забранява се провеждането на сечи с изключение на санитарната сеч. Да се гърми, ловува, риболовства или пали огън, както и движението по извън определените пътища. Да се преследват дивите животни, да се хващат и убиват, както и да се събират ларвите на насекомите, яйцата и гнездата на птиците или леговицата на животните. Да се разкриват карieri, повреждат знаците, както и всякакви действия, които застрашават горите или изменят естествения образ на местността.	Заповед № РД-813/23.08.2002г.	Вековна дъбова гора
Защитена местност Пробития камък – Цар Борисовия лопен	80,0	Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален стандарт за България	с.Равна	Заповед № РД-476/28.05.2013г. Забранява се: Промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята. Търсене, проучване и добив на подземни богатства. Строителство с изключение на дейности свързани с ремонт и реконструкция на съществуващи съоръжения. Поставяне на временно преместваеми обекти. Увреждане на скални образувания и изземване на скални фрагменти. Скално катерене, алпинизъм и други екстремни спортове. Бивакуване и палене на огън.		Пригодна забележителност Пробит камък и зстрашени растителни видове Цар-Борисов лопен, Голоосилесто коило, Борзеанов игловръх, Катъловиден карамфил

ЗМ Пробития камък – Цар Борисовия лопен, земл.с.Равна, общ.Провадия
(снимка А.Янева)

Съгласно последните действия по изграждането на Национална екологична мрежа „Натура 2000” на територията на страната, към ВКС1.1, т.4 идентифицираните защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие са:

- Защитена зона BG0000104 „Провадийско - Роякско плато” – за местообитанията, обявена със ЗАПОВЕД № РД-988 от 10 декември 2020г. на МОСВ.
- Защитена зона BG0000623 „Таушан тепе” - за местообитанията, обявена със ЗАПОВЕД № РД-376 от 15 май 2020г. на МОСВ.
- Защитена зона BG0002038 „Провадийско - Роякско плато” – за птиците, обявена със ЗАПОВЕД № РД-134 от 10 февруари 2012г. на МОСВ, изменена със ЗАПОВЕД № РД-73 от 28 януари 2013г. на МОСВ.

Защитените зони по НАТУРА 2000 за територията на ТП ДГС "Провадия" са идентифицирани съгласно информация за координати на границите им от официалната интернет страница на МОСВ. Използвани са също НАТУРА 2000 Стандартен формуляр за установените защитени зони на територията на горското стопанство.

Във връзка с предмета и целите на опазване(съгласно чл.8, ал.1, т.2 на ЗБР) и трите защитени зони имат еднакви цели за опазване, а именно:

-Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

-Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, техните популации и разпространение в границите на зоните за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

-Подобряване на структурата и функциите на природните местообитания.

-Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За определяне на типовете природни местообитания и тяхната площ в обхвата ТП ДГС "Провадия" е ползвано „Ръководство на определяне на местообитания от европейска значимост в България” от 2005 г. При теренните работи по инвентаризацията и изработване на горскостопанския план на ТП ДГС "Провадия" са картирани горските природни местообитания, попадащи в границите на горското стопанство от съответните защитени зони. Режимите на стопанисване и лесовъдските дейности са съобразени с изискванията на Закона за биологичното разнообразие, Приложение 1, за превенция и поддържане на благоприятно природозащитно състояние на видове и местообитания

Списък на подотделите, попадащи в защитените зони от Национална екологична мрежа „Натура 2000”, са посочени в Приложение 1, неразделна част от настоящия доклад.

Съгласно поетите ангажименти на РБългария по изпълнението на Директива 92/43/ЕЕС и Дир.79/409/ЕЕС и прякото действие на двете директиви, посочените по-горе защитени зони подлежат на превантивни мерки на опазване и защита.

ЗАПЛАХИ:

- Намаляване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и на техните популации в резултат на човешка намеса.
- Нарушаване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видовете.
- Премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива.
- Залесяването на ливади, пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения.
- Използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ:

1. За защитените територии в границите на ТП ДГС Провадия няма изготвени и приети планове за управление. До тяхното изготвяне, стопанисването да се извършва съгласно Закона за защитените територии, заповедта за обявяване и заповедите за прекатегоризация, като са в сила следните допълнителни ограничения:

- ✓ Забрана на голите сечи, изключение в интензивните горски култури и подмяна на основния дървесен вид.

- ✓ Санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, се водят само в случаите когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети.
- ✓ Прилаганите лесовъдски мероприятия да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси
- ✓ Прилаганите горскостопански практики да не водят до промяна на естествените местообитания и горски екосистеми

2. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.

3. В границите на ЗЗ ВГ 0000104, да се вземат предвид режимите, определени със З-д № РД-988/10.12.2020г. на МОСВ, а именно: В границите на защитената зона се забранява: провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; движение на мотоциклети, ATV, UTV и бъгита извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности; търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) в териториите, заети от природните местообитания по т.2.1 от заповедта; забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл.31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие; промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива; разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 от заповедта, освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои; премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти; употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията; употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии освен при каламитет, епифитотия, эпизоотия или епидемия; използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на МЗХГ когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение №1 от Наредба №3 от 2008г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите; използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми; палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност; палене на огън, благоустрояване, електрифициране, извършване на стопанска и спортна дейност в неблагоустроените пещери и на входовете им, както и чупене, повреждане, събиране или преместване на скални и пещерни образувания, преграждане на входовете или на отделни техни галерии по начин, възпрепятстващ преминаването на видовете прилепи, предмет на опазване по т.2.2.1 от заповедта; провеждане на спелеоложки проучвания през размножителния период на прилепите – от 1 март до 30 юни; добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства дървета или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти; паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост; извеждане на сечи в природно местообитание с код 91E0*, с изключение за нуждите на съоръжения (елементи) на техническата

инфраструктура, за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората, при бедствия и аварии и за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете по т.2. от заповедта.

4. В границите на 33 BG0000623, да се вземат предвид режимите, определени със З.д №РД-376/15.05.2020г. на МОСВ, а именно: В границите на защитената зона се забранява: въвеждане в природата и умишлено разпространяване на неместни видове; промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива; издаване на разрешения за строеж и всякакво строителство, както и инициране, провеждане или продължаване на процедури по реда на Закона за опазване на околната среда, ЗБР, Закона за горите, Закона за опазване на земеделските земи, Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, Закона за устройство на територията и съответните подзаконовни нормативни актове, които са предпоставка за реализация на строителство; забраната не се прилага за ремонт и реконструкция на съществуващи обекти и за изграждане, ремонт или реконструкция на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура; провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващи пътища; движение на мотоциклети, ATV, UTV и бързите извън съществуващи пътища освен при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности; постоянно съхраняване и депониране на отпадъци; употреба на пестициди, минерални, листоподхранващи и микроторове, както и на биологично активни вещества, които не са получили биологична и токсикологична регистрация от специализираните комисии и съвети към МЗХГ, МЗ и МОСВ; употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита и биоциди в тези територии, освен разрешените за биологично производство и при каламитет, епифитотия, епизоотия или епидемия; търсене, проучване и добив на подземни богатства; забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от ЗООС и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие; използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на МЗХГ и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение №1 от Наредба №3 от 2008г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите; използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми; палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици и площи със суха растителност; почистване и унищожаване на храсти от видовете храстовидна карагана (*Caragana frutex*), нисък бадем (*Amygdalus nana*), храстовидна вишна (*Prunus fruticosa*).

5. В границите на 33 BG 0002038, да се вземат предвид режимите, определени със З-ди №№ РД-134/10.02.2012г и РД-73/28.01.2013г. на МОСВ, а именно: В границите на защитената зона се забранява: премахването на характеристики на ландшафта (единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива; залесяването на пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения; използването на пестициди и минерални торове в пасища; разкриването на нови и разширяването на площта на съществуващи кариери, рудници и мини; използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство; косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

6. Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ТП ДГС Провадия, включени в границите защитените зони. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.

7. При защитените територии и защитените зони, в които преобладават горските екосистеми, е препоръчително поне 2 - 5 % от горите да се определят като "гори във фаза на старост". Прилагането на тази препоръка би повишило стойността на защитената територия и ВКС 1.1.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Поради липсата на изготвени и приети планове за управление на представените защитени територии и защитените зони, ТП ДГС Провадия трябва да е във връзка с управата на защитените територии или зони, служителите на които са длъжни да следят заедно с горските стопани за

неблагоприятни въздействия върху ВКС на защитените територии. Съвместно с управленските органи на съответните територии или зони или с РИОСВ – Варна трябва да се определи режима на мониторинг на стандартните процедури и индикаторите, с цел предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените територии и зони. За пример могат да се вземат въздействия на дейностите върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.

2.Препоръчително е да се използват мониторинговите схеми и формуляри на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие за отразяване на основните индикатори касаещи ВКС 1.1.

ЗМ Голямо и малко було, земл. с.Невша, общ.Ветрино
(снимка А.Янева)

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

В тази консервационна стойност попадат както гори – находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание. Това се налага поради рядкостта на видовете, както и заради нуждата от опазване на местообитанията от критично значение за тези и други видове. Видовете са посочени в Приложение 1А и 1Б към Националното ръководство. Приложението е разработено въз основа на Червения списък на IUCN (1997) с използвани категории “критично застрашен” и “уязвим”, Червената книга на НРБ, том I и II, Атлас на ендемичните растения в България.

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от Приложение 1А и 1Б към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Горски територии, включваща местообитания на видовете, включени в Приложение 1А и 1Б към ръководството са ГВКС.

По данни от извършени теренни проучвания на територията на ТП ДГС Провадия са установени находища на видове, които не са включени в Приложение 1А на Ръководството, но са в обхвата на защитените територии, отговарящи на ВКС 1.1.

Открити и обявени за ендемити са два растителни вида и заради ограниченото им разпространение са обособени ЗМ „Пробития камък – Цар Борисовия лопен“ и ЗМ „Трижилкова метличина“. Последната е в териториалният обхват на стопанството, но не попада в границите на горските територии, държавна собственост, управлявани от ТП ДГС Провадия.

Защитени растителни видове, разпространени на територията на ТП ДГС Провадия:

1.Цар Борисов лопен (*Verbascum tzar-borisii*)

Природозащитен статут: Български ендемит включен в Приложение №3 към чл. 37 от Закона за биологичното разнообразие и Червена книга на Р България, т. 1. Растения и гъби с категория “Критично застрашен”[CR B1ab(iii)+2ab(iii)].

Многогодишно тревисто растение. Цветоносните стъбла изправени, високи 40–70 cm, бялонапластени. Розетковите листа широколанцетни, дълги 7–15 cm, широки 2,5–4 cm, едроназъбени, бялонапластени, понякога оголяващи по горната повърхност. Стъбловите листа намаляващи във височина. Съцветията метлици, цветовете групирани по 2–3. Венчето 20–25 mm в диаметър, бледожълто, отвън гъсто разклоненовлакнести. Тичинките 5, тичинковите дръжки жълтеникави, с дълги бели папили, прашниците светложълти, бъбрековидни. Плодът 4–5 mm дълга яйцевидна кутийка. Цв. V–VI, пл. VIII–IX. Насекомоопрашващо се растение. Размножава се със семена.

Обитава специфичен хабитат – отворени тревни съобщества на мергелни склонове с каменисти излази. Вид със слаба конкурентна способност, срещащ се по крайно бедни на хранителни вещества, сухи, слънчеви места. Известни са четири популации, заеманата площ е под 1,5 km². Числеността на двете популации на Венчански дюз (ЗМ Пробития камък – Цар Борисовия лопен) е около 1000 растения. Характерен е много niskия процент цъфтящи индивиди – 1–5 %.

Видът е включен в списъка на защитените растения съгласно Закона за биологичното разнообразие..

На територията на ТП ДГС Провадия видът се среща върху незалесени площи от държавна горска територия, в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален   стандарт за България)

Има изготвен и одобрен ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ за опазване на растителния вид 2014 - 2023г.

ЗАПЛАХИ:

- Намаляване на площта на природното местообитание и местообитанието на вида и на популацията в резултат на човешка намеса.
- Нарушаване на естественото състояние на природното местообитание и местообитанието на вида.
- Залесяването и промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята.
- Използването на пестициди и минерални торове в близост до местообитанието на вида.
- Нарушаване динамиката на развитие на популацията вследствие паша от домашни животни.
- Унищожаване на популацията вследствие разораване и разкопаване на нови площи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. Необходимо е да се извършват периодични консултации със специалисти по отношение установяване потенциалното присъствие на застрашените видове.

2. За всеки вид с висока консервационна стойност да се определи ключова информация, която да включва:

- ✓ състояние на популацията и разпространение на вида в локален мащаб и в страната;
- ✓ основни тенденции и заплахи;
- ✓ въздействие на стопанисването и извършването на лесовъдски мероприятия в близост до местата на разпространение на вида.

3. Да се следи за спазването на следните ограничения:

- ✓ Забранява се промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
- ✓ Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- ✓ Забранява се строителство, с изключение на дейности, свързани с ремонт и реконструкция на съществуващи съоръжения;

- ✓ Забранява се поставяне на временно преместваеми обекти;
- ✓ Забранява се внасяне на неместни видове;
- ✓ Забранява се паша на домашни животни;
- ✓ Забранява се разораване, разкопаване и залесяване на нови площи;
- ✓ Забранява се бивакуване и палене на огън.

ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ

Съгласно плана за действие за опазване на вида за оценка състоянието на популациите и находищата се използва Методиката, разработена в рамките на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие. Тази Методика се разработва на базата на събраните данни от провеждан мониторинг в съответствие с Методиката за мониторинг на висши растения, утвърдена в рамките на НСМБР. Всички данни, които ще бъдат събрани са напълно съвместими с Националната система за мониторинг и ще бъдат предоставени и използвани от ИАОС. Периоди на наблюдение: 2 пъти годишно – началото на юни (фаза на цъфтеж) и началото на септември (фаза на плодоносене). Брой контролни площадки - 2 броя мониторингови площадки с размери 3/3м с обща площ 18м². Площадките се намират в двата противоположни края на находището и са с различно изложение и наклон. Във втората площадка се отчита присъствието на още един изключително рядък вид от българската флора - *Centaurea jankae*.

При първото посещение за годината се отчитат: 1. Показатели за наблюдение на цялата популация; 2. Показатели за наблюдение в отделните контролни площадки.

При второто посещение се отчитат само показателите за наблюдение в отделните контролни площадки.

2.Трижилкова метличина (*Centaurea trinervia* Willd.)

Природозащитен статут: включен в Червена книга на Р България, т. 1 (Петрова, 2011) и в Червен списък на растенията в България с категория „критично застрашен“ по критериите на IUCN (Petrova, 2009). Единственото ѝ известно находище в България попада в НАТУРА зона BG0000623 „Таушан тепе“ по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания. Мястото е обявено и за „Важно място за растенията“ Таушан тепе BGIPA109, с площ от 305 ха. Видът е един от най-редките в българската флора.

Туфесто, многогодишно растение от семейство Сложноцветни (Asteraceae), терциерен реликт (Приложение 3, Фиг. 1-3). Стъблата са многобройни, изправени или слабо отклонени, високи до 40-50 cm. Растенията са покрити с гъсти и къси, опадващи власинки. Листата са целокрайни, линейно-ланцетни, заострени, дълги 30–70 mm, широки 3–5 mm, с 3 по жилки. Върхната част на цветоносните стъбла е безлистна. Съцветията – кошнички са единични, дълги 6–10 mm и широки 12–15 mm; обвивните листчета на кошничките са зелени, с по-тъмен, кафяв връх; средните са продълговато-овални. Придатъците са ненизбягващи или само късо низбягващи, кремави, разкъсано-гребенести. Цветовете са розови. Цъфти юни-юли, плодоноси август-септември. Насекомоопрашващо се растение.

Популацията е разположена по сухи, припечни места, по краищата на малък пролом, който започва от върха на тепето и се спуска по неговия югоизточен склон. Почвите са бедни, скелетни, като основната скала е мергел. Растителността е оскъдна с високо участие на степни елементи.

Трижилковата метличина е един от най-редките видове растения в България, с едно-единствено малочислено находище у нас – на територията на ТП ДГС Провадия, състоящо се от 2 фрагмента – един основен, разположен по ЮИ склон на Таушан тепе и състоящ се от 26 туфи и втори фрагмент от 4 туфи, разположени върху третото от Тепичките. Двата фрагмента отстоят на около 0,750 км

разстояние един от друг. Цялата площ на двата фрагмента е около 1 дка. Туфите са разположени на групи и изглеждат в добро състояние, но след като образуват семена се оказва, че повече от половината от кошничките са заразени с ларви на насекоми, които се хранят с маслата, съдържащи се в плодосемките, като ги разрушават или пък са празни.

Видът се среща в Защитена зона BG0000623 Таушан тепе, но площта, върху която е установено наличието му не обхваща горска територия.

Има изготвен и одобрен ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ за опазване на растителния вид 2014 - 2023 г.

ЗАПЛАХИ:

- Намаление на площта на природното местообитание и местообитанието на вида и на популацията в резултат на човешка намеса.
- Нарушаване на естественото състояние на природното местообитание и местообитанието на вида.
- Залесяването и промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята.
- Използването на пестициди и минерални торове в близост до местообитанието на вида.
- Нарушаване динамиката на развитие на популацията вследствие паша от домашни животни.
- Унищожаване на популацията вследствие разораване и разкопаване на нови площи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. Необходимо е да се извършват периодични консултации със специалисти по отношение установяване потенциалното присъствие на застрашените видове.

2. За всеки вид с висока консервационна стойност да се определи ключова информация, която да включва:

- ✓ сегашно състояние на популацията и разпространение на вида в локален мащаб и в страната;
- ✓ основни тенденции и заплахи;
- ✓ въздействие на стопанисването и извършването на лесовъдски мероприятия в близост до местата на разпространение на вида.

3. Да се следи за спазването на следните ограничения:

- ✓ Забранява се промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
- ✓ Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- ✓ Забранява се строителство, с изключение на дейности, свързани с ремонт и реконструкция на съществуващи съоръжения;
- ✓ Забранява се поставяне на временно преместваеми обекти;
- ✓ Забранява се внасяне на неместни видове;
- ✓ Забранява се паша на домашни животни в периода от 1 март до 31 юли;
- ✓ Забранява се разораване, разкопаване и залесяване на нови площи;
- ✓ Забранява се бивакуване и палене на огън.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Извършване на периодични наблюдения за състоянието на находището на вида от специалисти и служители на стопанството за определяне общото здравословно състояние на популациите и наличието на защитените индивиди,

2. Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

3. Борзеанов игловръх (*Alyssum borzaeanum*),

Природозащитен статут: включен в приложение 3 от ЗБР.

Описание и разпознаване: Многогодишно тревисто растение от сем. Кръстоцветни (*Brassicaceae*)/(*Cruciferae*), покрито със звездовидни власинки. Цъфти април-юни. Височината на цъфтящите растения е от 6 до 25 см. С многобройни стерилни (нецъфтящи) издънки.

Разпространение: Черноморското крайбрежие, Тракийската низина и Тунджанската хълмиста равнина.

На територията на ТП ДГС Провадия видът се среща в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален стандарт за България)

Обявена е защитена местност с цел защита на местообитанията на растителните видове, със ограничителен режим на ползване.

4.Български сърпец (*Serratula bulgarica*)

Природозащитен статут: включен в приложение 3 от ЗБР, в Червената книга на Р. България, Критично застрашен вид. Балкански ендемит

Описание и разпознаване: Тревисто растение от сем. Сложноцветни (*Asteraceae*). Растението е с добре развит и разклонен корен. Стъблото е изправено и влакнесто, с височина 40–100cm. Приосновните листа са яйцевидноланцетни и назъбени, а стъблените листа са ланцетни, неравнозъбени до целокрайни. Кошничката е единична и има розови до пурпурновиолетови цветове. Външните обвивни листчета са овални, неравни, ципести придатъци, а вътрешните са с целокраен ципест ръб. Плодосемките са с хвърчилка от назъбени власинки. Цъфти от май до юли и зрее между юни и август.

Разпространение: Североизточна България, Дунавската равнина до 500m н.в.

На територията на ТП ДГС Провадия видът се среща в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален стандарт за България)

Обявена е защитена местност с цел защита на местообитанията на растителните видове, със ограничителен режим на ползване.

5.Картъловиден карамфил (*Dianthus nardiformis*)

Природозащитен статут: включен в приложение 3 от ЗБР, в Червената книга на Р. България, Застрашен вид, Балкански ендемит

Описание и разпознаване: Многогодишно тревисто, туфесто растение от сем. Карамфилови (*Caryophyllaceae*). Стъблата високи до 10 cm, в основата със скъсени междувъзлия, разклоняващи се. Листата срещуположни, дълги 1–2cm, линейно-ланцетни, твърди, бодливи. Цветовете единични на върха на стъблата, розови, 1,5–2,2cm. Цъфти юни-август, плодоноси юли-септември. Насекомоопрашващо се растение. Размножава се със семена, възобновяването е слабо.

Разпространение: Черноморско крайбрежие, Североизточна България, Дунавска равнина, до 200m н.в.

На територията на ТП ДГС Провадия видът се среща в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален стандарт за България)

Обявена е защитена местност с цел защита на местообитанията на растителните видове, със ограничителен режим на ползване.

6.Тънкожилест пелин (*Artemisia lerchiana*)

Природозащитен статут: включен в приложение 3 от ЗБР

Описание и разпознаване: Растение от сем.Сложноцветни (*Asteraceae*)

На територията на ТП ДГС Провадия

видът се среща в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален XXXX стандарт за България)

Обявена е защитена местност с цел защита на местообитанията на растителните видове, с ограничителен режим на ползване.

7.Голоосилесто коило (*Stipa capillata*)

Природозащитен статут: родът е включен в приложение 4 от ЗБР

Описание и разпознаване: Многогодишно тревисто растение от сем.Житни (*Poaceae*). Отличителна особеност е тънък осил дълъг около 25 см, който прилича на конски косъм. Цъфти през юни-юли. Достига височина до 80 см.

На територията на ТП ДГС Провадия видът се среща върху незалесени площи от държавна горска територия, в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален XXXX стандарт за България)

Обявена е защитена местност с цел защита на местообитанията на растителните видове, със ограничителен режим на ползване.

ЗАПЛАХИ:

- Намаляване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и на популациите в резултат на човешка намеса.
- Нарушаване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видовете и на популациите.
- Залесяването и промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята.
- Използването на пестициди и минерални торове в близост до местообитанието на вида.
- Нарушаване динамиката на развитие на популациите вследствие паша от домашни животни.
- Унищожаване на популациите вследствие разораване и разкопаване на нови площи.
- Нанасяне на механични повреди на индивидите по време на горскостопанската дейност

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Мерки за опазване на гореизброените видове, за които няма изготвени планове за действие, са съгласно изискванията на ЗБР:

- поддържане или възстановяване на условията в местообитанията, съобразно екологичните изисквания на съответния вид;
- разработване и прилагане на планове за действие за видове с различна степен на застрашеност;
- контрол и регулиране на неместни видове, които са или биха могли да бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и застрашават местни видове.
- забрана за паша на домашни животни, бивакуване и палене на огън.
- забрана за разораване, разкопаване и залесяване на нови площи и промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Извършване на периодични наблюдения за състоянието на находището на вида от специалисти и служители на стопанството за определяне общото здравословно състояние на популациите и наличието на защитените индивиди,

2. Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

Животински видове включени в Приложение 1Б към Националното ръководство, установени на територията на ТП ДГС Провадия:

1. Скален орел (*Aquila chrysaetos*)

Природозащитен статус: в България: уязвим VU [B1a + b(V) + D1 + E]; ЗБР-II, III; международен: ECS-spec 3, рядък; ДП-I; БеК-II; СИТЕС-II; БоК-II.

Много рядък вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България /застрашен/. Гнезди на скали и на стари дървета, най-често дъбове или борове.

На територията на ТП ДГС Провадия е наблюдаван в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален   стандарт за България)

ЗАПЛАХИ

- Загуба на гнездови и хранителни местообитания.
- Безпокойство по време на гнездовия период.
- Използването на отровни примамки за борба с хищните бозайници.
- Преследване от човека. Практикуване на спортове, като скално катерене и парапланеризъм в гнездовите територии.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. В отделите, където са наблюдавани птици от този вид през гнездовия период, да не се извеждат сечи с интензивност над 10% от насаждението.

2. Установяване местонахождение на гнездата.

3. За отделите, в които са идентифицирани гнезда да не се провеждат никакви сечи в радиус не по-малък от 1000 м около гнездото през гнездовия период от 1.02. до 31.07, независимо дали гнездото е на дърво или на скала. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е с радиус не по-малък от 500 м. При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждения.

4. Гнездовите находища на вида трябва да се пазят в тайна.

5. Да не се разорават ливадите и пасищата в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Картиране на гнездените в ТП ДГС Провадия двойки и мониторинг за установяване присъствието на вида. Наблюденията на гнездата следва да се провеждат с мощна зрителна тръба от разстояние на по-малко от 800-1000 м.

2. Бухал (*Bubo bubo*)

Природозащитен статус: в България: застрашен вид EN [B-1], ЗБР-II, III; международен: ECS-спес 3, БеК-II, ДП-I, CITES-II.

Защитен по ЗБР. Включен в ЧКБ (1985). Около половината от гнездовите находища попадат в пределите на защитени природни територии. Постоянен вид. Обитава слабо посещавани от човека труднодостъпни места, главно в скални масиви и сипеи, пещери, крайнини на гори, разредени стари гори, често в речни долини, близо до реката.

На територията на ТП ДГС Провадия видът е наблюдаван в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален стандарт за България)

ЗАПЛАХИ

- Загуба на гнездови и хранителни местообитания
- Липса на достатъчно хранителна база
- Антропогенен натиск, интензивни горскостопански мероприятия по време на размножителния период,
- Използването на отровни примамки за борба с хищните

бозайници

- Практикуване на спортове, като скално катерене и парапланеризъм в гнездовите територии.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Установяване местонахождение на гнездата.

2. В зоните с установено гнездене на вида да се осигури зона на спокойствие без сечи според указанията в Ръководството (от 01.01 до 30.06 - зона 500 м около гнездото) и (от 01.07 до 31.12 - зона 250-350 м). Под скали с установено гнездене на вида да не се извеждат сечи в радиус от 500 м от скалите. Да не се провеждат санитарни сечи в подотелите, в които е установен вида, освен в случаите на големи природни нарушения. Санитарните сечи лишават вида от дървета за гнездене и затова в гората трябва да се оставят определен брой съхнещи, хралупести дървета дори и извън картираните отдели!

3. Да не се допуска застрояване, изграждане на спортни съоръжения и фрагментиране на горските местообитания в тези отдели и в близост до тях.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние. Видът е постоянен. Пее активно от януари до май и през есента месеците септември-октомври, като в тези периоди и най-лесно да бъде регистриран.

3. Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*)

Природозащитен статус: в България: уязвим VU B(1a)+C, ЗБР-II, III; международен: IUCN-VU; ECS-спес 3, застрашен; ДП-I; CITES-II; БеК-II; БоК-II.

Защитен по ЗБР. Някои гнездови находища са включени в границите на защитени територии. Постоянен, гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. Гнезди на скални площадки, по-рядко на широколистни и иглолистни дървета. Обитава скали в проломи и ждрела на реки, отделни скални комплекси, каменни карриери с открити пространства около тях (орни земи, пасища), които птиците използват за ловуване, открити хълмисти терени в предпланините близо до дефилета, проломи и ждрела на реки.

На територията на ТП ДГС Провадия видът се среща в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален [REDACTED] стандарт за България)

ЗАПЛАХИ

- Загуба на местообитания вследствие на обезлесяване на обширни територии.
- Преследване и безпокойство от човека.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Установяване местонахождение на гнездата.
2. За опазване хранителната база на вида да не се допуска палене на стърнища и храсти, да не се разорават, залесяват или застрояват наличните ливади, пасища и степи в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Картиране на гнездещите в ДГС двойки и мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

4. Орел-змияр (*Circaetus gallikus*)

Природозащитен статус: в България: уязвим VU D[1], ЗБР-II; международен: ECS-спес 3, рядък; ДП-I; Бек-II, СITES-II; Бок-II.

Рядък вид, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България. Гнезди на стари дървета в малко посещавани горски участъци. Прелетен. Храни се с влечуги, дребни бозайници и птици.

На територията на ТП ДГС Провадия видът се среща в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален [REDACTED] стандарт за България)

ЗАПЛАХИ

- Загуба на гнездови и хранителни местообитания.
- Безпокойство по време на гнездовия период. Преследване от човека.
- Използването на отровни примамки за борба с хищните бозайници.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Установяване местонахождение на гнездата.
2. В отделите, в които са е установени двойки да не се извършват сечи. Зоните забранени за човешки дейности около гнездата са регламентирани както следва: за периода от 01.01 до 30.06 зоната е от 700 м, а от 01.07 до 31.12 зоната е 350 м. Опазване на старите дървета в широколистните и смесени гори, които предоставят гнездова база на вида.

3. За опазване хранителната база на вида да не се допуска палене на стърнища и храсти, да не се разорават, залесяват или застрояват наличните ливади, пасища и степи в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите двойки и мониторинг на съответните отдели за установяване присъствието на вида.

5. Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)

Природозащитен статус: в България: уязвим VU B(1a)+C, ЗБР-III; международен: ECS-спес 3, рядък; ДП-I; Бек-II; Бок-I, II, СITES-II.

Малочислен гнездещ вид у нас, най-разпространен из равнинните и нископланински широколистни гори в Източна България. Включен в Червената книга на България и в Приложение 1 на Директивата за птиците. Гнезди винаги на дървета, обикновено в непристъпни долове. Гнездото му е с диаметър над 1 м. Храни се в прилежащите открити местообитания - ниви, пасища и степи. Ловува най-вече на различни дребни гризачи и насекомоядни. Прелетен, долита във втората половина на март и отлита през октомври.

На територията на ТП ДГС Провадия видът се среща в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален [REDACTED] стандарт за България)

ЗАПЛАХИ

- Загуба на гнездови местообитания, безпокойство и преследване от човека.
- Опожаряване на хранителни местообитания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. В отделите, където са наблюдавани птици от този вид през гнездовия период, да не се извеждат сечи с интензивност над 10% от насаждението.

2. Установяване местонахождение на гнездата.

3. За отделите, в които са идентифицирани гнезда да не се провеждат никакви сечи в радиус от 700 м около гнездото през гнездовия период на вида - от 1.03. до 31.07. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е в радиус от 350 м. около гнездото. При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждения.

4. Да не се разорават наличните ливади и пасища в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите в ДГС двойки /в периода 10.05 - 31.07/ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

6. Осояд (*Pernis apivorus*)

Природозащитен статус: в България: уязвим VU [A4c,e+D1], ЗБР-II, III; международен: ДП-I, БеК-II, СИТЕС-II, БоК-II.

Защитен по ЗБР. Включен в ЧКБ (1985). Около 15% от двойките гнездат в защитени територии. Гнездещо-прелетен. Предпочита високостъблени широколистни гори, но гнезди и в смесени и иглолистни гори до 1600–1700 m н. в. в близост до открити пространства. Гнезди само по дървета, на височина 10–22 m, или използва гнезда на други грабливи птици.

На територията на ТП ДГС Провадия е забелязано присъствие на вида в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален стандарт за България)

ЗАПЛАХИ

- Намаляването на старите гори и безпокойство.
- Използването на пестициди в селското и горско стопанство.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Установяване местонахождение на гнездата.

2. Ограничаване на дейностите и браконьерството, които причиняват безпокойството на вида. Ограничаване използването на пестициди в земеделското стопанство.

3. Да не се използват инсектициди в горското стопанство в отделите, в които попадат гнездовите и ловни територии на вида.

4. Опазване на старите клонести дървета, които предоставят гнездова база на вида. Да се оставят повече гори в фаза на старост.

5. Да не се допуска унищожаване на пасища и ливади. Да се прекрати непрестанното палене на стърнища и да се провеждат мероприятия за превенция на горските пожари.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите двойки и мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

7. Малък ястреб (*Accipiter nisus*)

Природозащитен статус: в България: застрашен вид EN [C2ai]; международен: BeK-II, CITES-II, BoK-II, ЗБР-III.

Защитен по ЗБР. Включен в ЧКБ (1985). Около 1/3 от гнездовите находища се намират в защитени природни територии. Моногамен вид. Гнезди по единични високи дървета в открити места или по крайнини на гори. Обитава гори и крайнините им в равнините, предпланините и планините до алпийския пояс. През гнездовия период по-чест в планините и в широколистните гори.

На територията на ТП ДГС Провадия видът се среща в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален [REDACTED] стандарт за България)

ЗАПЛАХИ

- Загуба на местообитания вследствие на обезлесяване на обширни територии.
- Преследване и безпокойство от човека.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Установяване местонахождение на гнездата.

2. Намалване на безпокойството през гнездовия сезон в райони в съседство с гнездови находища, засилване контрола срещу браконьерството, охраняване на отделни гнезда през размножителния сезон.

3. В отдели, където е установено гнездено на вида да се не се извеждат сечи с интензивност над 15%. При окончателни фази на възобновителни сечи в съседните отдели да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждение. При установяване на гнездо да се остави буфер от 250 м около него, в който да не се извеждат сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите двойки и мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

8. Черен щъркел (*Ciconia nigra* L.)

Природозащитен статус: в България: Червена книга на България, том 2 – 3; уязвим VU [D], ЗБР-II, III; международен: ECS-spec 3, рядък; ДП-I; BeK-II; CITES-II; BoK-II.

Обитава обширни широколистни, смесени и иглолистни гори или скални комплекси, предимно в ниските части на планините и в равнините. Гнезди на дървета с височина 6-30 м, но по-често в скални ниши, козирки, и цепнатини. Храни се с дребна риба, земноводни, змии и др, главно покрай чисти и богати на риба реки, както и около рибарници, язовири и др.

На територията на ТП ДГС Провадия е забелязано присъствие на вида в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален [REDACTED] стандарт за България)
ЗАПЛАХИ

- Загуба на горски местообитания, преследване в рибни стопанства
- Замърсяване на влажните зони и урбанизация.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване чистотата на реките и рибните ресурси. Установяване местонахождение на гнездата. Осигуряване на зони на спокойствие около гнездата и местата за хранене.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Установяване на точните координати на всяко сигурно гнездово находище. Мониторинг на популацията през 5 години.

9.Кафяво прилепче (*Pipistrellus pipistrellus*)

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение III, Бонска конвенция – Приложение II, EUROVATS, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 4.

В България се среща рядко, но на почти цялата територия на страната. Видът е най-характерен за зоната на широколистните гори, в открити местности с единични дървета или редки гори, Кафявото прилепче излиза за храна първо в ранния сумрак, а после отново на разсъмване. В средата на годината ловува през цялата нощ. Плячката си намира по сгради, дървета, стени, алеи и водоеми.

(снимка А.Янева)

На територията на ТП ДГС Провадия видът се среща в отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален [REDACTED] стандарт за България)

ЗАПЛАХИ

- Унищожаване и загуба на горски местообитания, вследствие на интензивна горскостопанска и/или антропогенна дейност.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Мерки за опазване са съгласно изискванията на ЗБР:

- поддържане или възстановяване на условията в местообитанията, съобразно екологичните изисквания на съответния индивид;
- разработване и прилагане на планове за действие за видове с различна степен на застрашеност;
- контрол и регулиране на неместни растителни видове, които са или биха могли да бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и окажат влияние върху местообитанието.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1.Извършване на периодични наблюдения за състоянието на находището на вида от специалисти и служители на стопанството за определяне общото здравословно състояние на популациите и наличието на защитените индивиди,

10.Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

Природозащитен статус: Червена кника – застрашен, ЗБР – Приложение 2 и 3, CITES – Приложение II, IUCN – NT, Бернска конвенция – Приложение II.

Черупката достига 15-25см, понякога и до 36см. Опашката завършва с рогов шип. Задният край на черупката, над опашката има две щитчета(докато при шипобедрената костенурка щитчето е едно), формата на петте централни щитчета от глават към опашката е дълга и тясна спрямо последното щитче. Особено е изразено при третото щитче.

Обитава най-често сухи припечни карстови терени. Зимата прекарва в сън, като се заравя в дупки. Размножава се през март-април. През юни-юли женската изравя с крайниците си трапчинки и снася 2-8 яйца. В един сезон женската снася яйца три пъти, така че една женска снася средно по 16 яйца. Инкубацията им продължава около 2-3 месеца. Храни се с треви, листа, плодове, понякога със земни червеи, охлюви и др. Среща се в различни части на ДГС, предимно в централната и южната част на стопанството. Наблюдавани са единични екземпляри.

(снимка А.Янева)

ЗАПЛАХИ

- Унищожаване и увреждане на местообитанията. Безпокойство от човека.
- Събиране, местене или убиване на индивидите от вида.
- Пожари и разораване на опожарените територии.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване на високостъблените дъбови и букови гори главно с южни изложения и на храсталците е от ключово значение за вида. Също така не бива да се употребяват химически средства за защита в селското и горското стопанство. Случаите на браконьерски улов на костенурки да се санкционират, както е предвидено по ЗБР. Да не се допуска палене на стърнищата. Да не се разширява съществено съществуващата асфалтирана пътна инфраструктура, защото много често животни от този вид загиват по пътищата.

11. Голям сичко (*Cerambyx cerbo* Linnaeus)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II, III; международен: HD-II, IV; IUCN-VU; IUCN European Red List of Saproxylic Beetles-NT; BC-II; CORINE

Широко разпространен вид в цялата страна, но основно в Източна и Южна България.

(снимки А.Янева)

Възрастните индивиди на *Cerambyx cerbo* са с размери между 2,4-5,3 см. Тялото и краката са черни, с червеникавокафяви върхове на надкрилията. Надкрилията са ясно стеснени от основата към върха. При мъжките антените са два пъти по-дълги от тялото, при женските достигат до върха на елитрите.

Обитава стари широколистни гори. Развива се предимно по дъбове (*Quercus*), по-рядко се среща по кестен (*Castanea*), бреза (*Betula*) и други широколистни дървета. Ларвите живеят вътре в гниеща дървесина на стари или мъртви дървета и се хранят с нея. Възрастното лети през май-август като най-често се наблюдава през юни-юли. Активно е привечер или през ранните часове на

нощта, когато лети или пълзи по стволите на дърветата. Яйцата се отлагат в цепнатини на кората на дървета. Цикълът на развитие продължава 3-4 години.

Среща се на територията на цялото стопанство.

ЗАПЛАХИ

- Унищожаване и увреждане на местообитанията..
- Антропогенна дейност;
- Пожари и унищожаване на мъртвата гниеца дървесина.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия.
2. Забрана за сеч на биотопни дървета, макриране и опазване на бъдещи такива.
3. Забрана за изкореняване на пънове.
4. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари.
5. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микроместообитанията. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

12. Голям буков сечко (*Morimus asper funereus*)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II; международен:HD-II; IUCN Red List of Threatened Species-VU; CORINE

Широко разпространен вид в цялата страна, от 0 до 2000 m. възрастните бръмбари могат да достигнат до 4 cm, но има и по-дребни екземпляри. Надкрилията им са покрити плътно със сиви власинки, които придават сивия им цвят, както и с черни власинки, които образуват черни кръгли петна. антените на мъжките са добре развити и надвишават дължината на тялото. При женските антените не достигат до върха на надкрилията. Бръмбарите са безкрили и не могат да летят, което обуславя слабите им разселителни възможности.

Обитава широколистни, смесени гори и иглолистни гори. Развива се в гниеца, влажна дървесина (стволове, трупи, дънери, пънове, кори от дървета), лежаща на земната повърхност, най-често на дъб, бук, топола, кестен, ела. Възрастните бръмбари се срещат през април – септември в купчини от отсечени трупи. Женските снасят яйцата си в мъртва дървесина с кора, с предпочитание към по-големи дънери или трупи. Ларвите се развиват под кората, където се хранят със сърцевината на дървесината. Пиковите в числеността на големия буков сечко през първата половина

(снимка А.Янева)

на май и втората половина на юни предполагат развитие на 2 поколения през годината. Бръмбарите са активни привечер и през ранните часове на нощта (между 20 ч. вечер и 3 ч. сутрин), но много често могат да се наблюдават и през деня на сенчести и относително хладни места. Цикълът на развитие е 2-3 годишен. Показва много широка способност адаптация към различни надморски височини, типове гора и климатични условия.

ЗАПЛАХИ

- Унищожаване и увреждане на местообитанията..

- Антропогенна дейност;
- Пожари и унищожаване на мъртвата гниеща дървесина.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия.
2. Забрана за сеч на биотопни дървета, макиране и опазване на бъдещи такива.
3. Забрана за изкореняване на пънове.
4. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари.
5. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микроробитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

13.Смок-мишкар (*Elaphe longissima*)

Природозащитен статус: Червена книга на България – застрашен: ЗБР-III; международен: BERN II;

(снимки А.Янева)

Среща се главно в южните части на Европа и в Близкия изток. У нас е познат в цялата страна. В планините се среща до 2000м. надморска височина.

Гърбът му е сив, светлосивокафяв, маслинокафяв до черен с дребни бели точки или чертички. Коремът е жълтеникавобял или червеникав. Младите индивиди са по-светли с кафяви петна. В тилната им област има две големи бели петна. По това те приличат отдалече на обикновената водна змия. Отблизо се вижда, че петната не са чак така контрастно изразени. На дължина смокът достига до 180см., най-често 120 – 140 см.

Смокът мишкар се среща в букови гори, храсталци, скалисти места и др. Често навлиза в обори, плевници и даже в стари селски къщи, откъдето е получил името си "домашар". По дърветата се катери много добре. Размножава се през май-юни, а яйцата снася през юли. Храни се главно с дребни гризачи - мишки, откъдето е получил името си. Понякога напада и малки птички. Активен е през деня. Плячката умъртвява чрез захапване, увиване около нея и пристягане.

Основната му храна са гризачи, птици, яйца. В средата на лятото женските снасят 2 до 10 обли яйца, често в гниещи пънове. Малките се излюпват през септември.

Мишкарят не е отровен. Но когато не може да избяга, той напада, захваща нападателя си силно, като забива остриите си зъби в тъканта, и държи продължително време без да пуска. Захапаната от него част най-лесно се освобождава като се потопи във вода заедно със главата на смока.

ЗАПЛАХИ

- Унищожаване и увреждане на местообитанията..
- Събиране, местене или убиване на индивидите от вида.
- Пожари и унищожаване на мъртвата гниеца дървесина.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. По възможност да се оставят подотдели с подлес в периферията на горските масиви..
2. Екотонните зони (зони между гората и откритите пространства) да не се почистват от храсти.
3. След горски пожари да не се разоравя опожарената територия.
4. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари.
5. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Установяване на местообитанията.

Мониторингът се извършва като се проверяват подходящите местообитания.

Отчитането на екземплярите се осъществява внимателно предвид спецификата на вида през месеците на активност.

14, *Нанемарис лусина* (Linnaeus, 1758)

Природозащитен статус: Разпространен и често срещан вид в голяма част от страната ни. IUCN категория: Lower risk, least concern.

Европейски ендемит: от Испания през средна и южна Европа до източните Балкани и Урал. Разпространение в България: Широко разпространен до 1600 м надм. вис. (Abadjiev 2001).

Обитава тревисти храсталачести места.

Дава удно или две поколения годишно от април до август. Гъсениците се хранят с иглика (*Primula*, *Primulaceae*) (Tolman & Lewington 1997).

(снимка А.Янева)

Други животински видове, извън Приложение 1Б на ръководството, с природозащитно и стопанско значение, установени на територията на ТП ДГС Провадия

1.Египедски лешояд (*Neophron percnopterus*)

Природозащитен статус: световно застрашен вид, включен в Червения списък на IUCN в категория „Застрашен“. Строго защитен от Бернската и Бонската международна конвенция, както и от Конвенцията по международна търговия със защитени видове от дивата флора и фауна (CITES)

Видът е включен в Червената книга на България и е под опеката на Закона за биологичното разнообразие. Обитава отворени хълмисти и нископланински територии. Гнезди основно на скали и скални стени, рядко и в близост до населени места. Гнездата си разполага в скални ниши, площадки, цепнатини. Едно гнездо обикновено се използва в продължение на няколко години. Моногамен вид. Типичен далечен мигрант.

На територията на ТП ДГС Провадия видът гнезди

ЗАПЛАХИ

- Загуба на гнездови и хранителни местообитания.
- Безпокойство по време на гнездовия период.
- Използването на отровни примамки за борба с хищните бозайници.
- Преследване от човека. Практикуване на спортове, като скално катерене и парапланеризъм в гнездовите територии.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Максимално ограничаване на антропогенната дейност в района на гнездене. Осигуряване на зони на спокойствие около гнездата и местата за хранене.
2. Ограничаване на браконьерството и ограбването на гнездата, което води до прогресивното намаляване на вида.
3. Изработен е план за действие за опазване на Египедски лешояд в България

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

В гнездото на птицата е поставена специализирана камера за наблюдение, която дава възможност в реално време да се следи развитието и състоянието на двойката, както и процеса на отглеждане на младото поколение. Камерата е поставена от екип на Българското дружество за защита на птиците, като по този начин се набавя ценна информация за поведението на застрашеният вид и за хранителните му навици, която е необходима за определяне мерките за опазването му.

2. Дива свиня (*Sus scrofa*)

Вид със стабилна популация в ТП ДГС Провадия. Среща се повсеместно в горите на стопанството, като отбягва скалистите местообитания. Запасът е много над допустимия, поради което е разрешен интензивен отстрел с цел регулиране числеността на вида и ограничаване конкуренцията и отрицателното му въздействие спрямо обитанията и хранителната база на други животински видове

ЗАПЛАХИ

- Преследване от човека. Браконьерство.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. Контрол по изпълнение на годишния план за отстрел.
2. Контрол на браконьерството в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Провеждане на ежегодно преброяване на дивата свиня в района и определяне на половото съотношение на животните.
2. Регулярен мониторинг на популацията по отношение на опасни заболявания и провеждане на ветеринарна профилактика при необходимост.

3. Сърна (*Capreolus capreolus*)

Вид със запас много под нормалния за стопанството. Обитава местообитания, свързани с равнино – хълмисти гори и горските комплекси до обработваемите площи, пасища и необработваеми селскостопански площи.

ЗАПЛАХИ

- Загуба на хранителни местообитания.
- Използването на хербициди и пестициди в селското стопанство.
- Преследване от човека. Браконьерство.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. Да се контролира строго браконьерството в района.
2. Да не се допуска завишено безпокойство от страна на човека.
3. Осигуряване на подхранване през зимните месеци
4. Не се предвижда ловностопанско ползване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Провеждане на ежегодно преброяване на сърната в района и определяне на половото съотношение на животните.

4.Благороден елен (*Cervus elaphus*)

Вид със запас малко под допустимия за стопанството. Обитаваните местообитания на благородния елен са от недостъпните хълмисти горски комплекси до равнинно-хълмистите гори и площи.

ЗАПЛАХИ

- Загуба на хранителни местообитания.
- Използването на хербециди и пестициди в селското стопанство.
- Преследване от човека. Браконьерство.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. Да се контролира строго браконьерството в района.

2. Да се ограничат горскостопанските работи през размножителния период, около сватбовищата на благородния елен. Допускат се единствено дейности свързани с предотвратяване на нарушения от всякакъв произход, противопожарни и лесозащитни мероприятия или мероприятия свързани със защитата на важни инфраструктурни обекти.

3. Лесовъдските мероприятия през останалото време трябва да осигуряват запазване на природната стойност на насажденията като сватбовища:

- Да не се допуска замърсяване на горските територии с битови отпадъци и вредни химически вещества;

- На местата, където има калища да не се извършва сеч на дървета в радиус от 15м, а извозните трасета да се проектират и залагат, така че да не разрушават калищата;

- Прилагат се възобновителни сечи с по-дълъг възобновителен период (постепенно-котловинни).

4. Осигуряване на подхранване през зимните месеци

5. Не се предвижда ловностопанско ползване, освен селекционен отстрел

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Провеждане на ежегодно преброяване на елените в района и определяне на възрастовото и половото съотношение на животните.

2. Установяване на броя и местонахожденията на съществуващите сватбовища от благороден елен и провеждане на дългосрочен мониторинг за вида.

ВКС 1.3. КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Целта на този елемент е да осигури запазването на гори и горски теритрии с важни концентрации на видове, които използват дадената горска територия постоянно или само през определено време или в отделни фази от жизнения си цикъл. Тук се включват критични места за размножаване, зимуване и миграции, миграционни маршрути и коридори (по отношение на географската ширина или надморската височина).

- Примери за важни временни концентрации:
- ✓ Концентрации на мигриращи птици
  - ✓ Концентрации на зимуващи птици (нощувки и др.)
  - ✓ Гнездовища (колонии на птици)
  - ✓ Токовища на глухари
  - ✓ Колонии от прилепи
  - ✓ Миграции на риби до местата за хвърляне на хайвер
  - ✓ Сватбовища на елени
  - ✓ Струпвания на земноводни и/или техните малки във водоеми или места за зимуване
  - ✓ Концентрации на мигриращи земноводни
  - ✓ Зимовища на влечуги.
  - ✓ Струпвания на влечуги на границата гори-открити територии.
  - ✓ Струпвания на безгръбначни в стари хралупести дървета, стоящи мъртви и покрити с гъби дървета и гниеща дървесина.

Когато в една гора има значимо постоянно или временно съсредоточаване на видове или е убежище от критична важност, съгласно изискванията на Приложение 2 към ръководството, тогава гората е ГВКС.

На територията на стопанството има установена критична концентрация на видове в следните категории, съгласно Приложение 2 от Ръководството:

Места за сватбуване на елени

В района на отдели (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален XXXX стандарт за България) е установено сватбовище на Благороден елен (*Cervus elaphus*).

Присъствие и колонии на прилепи

Скално-каменно водохранилище в отдел (Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален XXXX стандарт за България), местност Неновски боаз е обитавано от колония прилепи, видът не е точно установен, колонията е над 20бр.

Прилепче, индивид от колонията, установена в Неновския боаз (снимка А.Янева)

ЗАПЛАХИ:

- Браконьерство.
- Нарушаване на спокойствието през размножителния период.
- Наличие на горско стопански и туристическа дейност по време на размножителния период.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 1.3

В зоните, определени съгласно Приложение 2 от Ръководството за определяне на ВКС, се осигурява спокойствие, като не се провеждат на горскостопански мероприятия в периодите, през които териториите са обект на ползване от видовете с установена критична концентрация.

През останалото време се извършват мероприятия за поддържане на определените зони в съответствие с изискванията на видовете, заради които е определена конкретната ВКС.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 1.3

1.Извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на гората, чрез теренни наблюдения и съгласуване на предвидените горскостопански дейности в ГСП на стопанството.

2.Провеждане на консултации със съответните специалисти и експерти по конкретни групи животни или в областта на природозащитата като цяло. Контакти и консултации с поделенията на МОСВ и МЗХГ.

3.Провеждане на мониторинг на признаците, които помагат за запазване на тези ВКС в границите на ландшафта, с цел запазване на основните му характеристики и състояние.

ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ, ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАНИ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.

Гори, които съдържат жизнеспособни популации на повечето или всички местни видове, трябва да имат голяма площ и да са сравнително неповлияни от човешка дейност и с ниско ниво на фрагментация (% незалесени територии). Целта на определяне на тази консервационна стойност е да бъдат включени типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от съответния горско-растителен район.

Като ВКС 2 се определят значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие. От тях:

- С регионално значение са тези горски територии, които в рамките на региона са единствени по отношение на естествеността, фрагментарността и подсигуряване на оптимални жизненни популации от всички естествено срещащи се видове.
- С национално значение са тези горски територии, които са единствени в страната по отношение на естествеността, фрагментарността и подсигуряване на оптимални жизненни популации от всички естествено срещащи се видове.

Съгласно критериите за ВКС 2 - географско местоположение; естествено разпространение на дървесните видове; фрагментираност на съобществата и минимална площ и разработената цялостна оценка на горите в България за определяне горскостопанските единици, попадащи в тази консервационна стойност, като ВКС2 за територията на ТП ДГС Провадия са идентифицирани 86 отдела, а именно: 30-46, 48-50, 161-213, 220-222, с обща площ 4841,2ха. Така посочените в Приложение № 3 от Ръководството за определяне на ГВКС отдели, включват недържавна горска територия, която не влиза в обхвата на сертификацията. Общата площ на държавната горска територия в обхвата на сертификата, категоризирана като ВКС2 е 4253,4ха, което е 34% от общата сертифицирана площ на стопанството.

Отделите обхващат големи горски масиви и формират красив ландшафт в които попадат гори, отговарящи на тази консервационна стойност и са обособени по следните критерии – естественост, фрагментираност и площно покритие и обхващат популации от всички естествено разпространени и срещащи се видове за района на ТП ДГС Провадия

ЗАПЛАХИ:

- Намаляване на процента на лесистост на територията на ТП ДГС Провадия.
- Намаляване на процента на ГФС.
- Изчистване на насажденията от мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с хралупи, единични и групи от стари дървета.
- Залесяване на естествени открити пространства и залесяване с неместни и инвазивни видове.
- Антропогенна фрагментираност на територията

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 2

1. Планираните лесовъдски и стопански мероприятия не трябва да водят до намаляване на процента на лесистост на ТП ДГС Провадия.

2. Да се използват лесовъдски системи, които да поддържат видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт, както и да се прилагат природосъобразни и разнообразни лесовъдски практики и системи в съответствие с особеностите на конкретното насаждение.

3. Да се спазват екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. При провеждане на лесовъдски дейности да се поддържат определено количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета.

4. Да се дава приоритет на естественото възобновяване. Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване.

5. Не се допуска смяна на коренния дървесен състав.

6. При възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи. Да не се внасят чуждоземни дървесни видове и произходи с изключение на дендрариумите и географските култури, както и животински видове извън естественият им ареал на разпространение на територията на ТП ДГС Провадия.

7. Да не се допуска изкуствено залесяване на естествени открити пространства в горските масиви, с изключение на мероприятията за контрол на ерозионни процеси.

8. Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията. При планиране на пътищата и инфраструктурата, трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Необходимо е да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на организмите – например да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и т.н.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 2

1. При провеждане на мониторинга се следят и количествените показатели на трите критерия – естественост, фрагментираност и лесистост.

2. Мониторингът се извършва всяка година по документи и снимки. Да се използват действащите лесоустройствени проекти, планове за управление, териториално устройствени планове, процедури, свързани с промяна на предназначението на земи и гори от горския фонд, стопански планове и т.н.

3. Да се осъществява контрол върху изпълнение на дърводобивните дейности.

4. На всеки 5 години да се прави ревизия на теренни обекти, в които са проведени дейности, касаещи някой от критериите. Да се провеждат консултации със заинтересованите групи, обществеността и съответните власти, за да се осигури информираността на всяка от страните за дейностите на другата страна и работа за смекчаване на потенциалните бъдещи заплахи, като незаконна сеч, разработване на мини, неустойчиво земеделие и др.

5. Да се извършва мониторинг на въздействието на външни заплахи от антропогенен характер, например пожари, както и мониторинг на условията за възникване на екстремни събития, например нападения на вредители и др. и прилагане на превантивни мерки когато е възможно.

ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ИЛИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ, МЕСТООБИТАНИЯ ИЛИ РЕФУГИИ.

За България ГВКС представляват всички горски територии, включващи екосистеми от списъка на Приложение 4 към Ръководството. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (ГФС, Old-growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс видове от специфични екологични и таксономични групи.

Според определението за Гори във фаза на старост (ГФС) в Националния [REDACTED] стандарт, ГФС са гори в последната фаза от развитието си, в които дървостоят е достигнал значителна възраст, не е съществено повлиян от едроплощни природни нарушения и антропогенни въздействия и се характеризира с неравномерна пространствена и възрастова структура; наличие на стари живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид и месторастене; стоящи и паднали големи мъртви дървета в различни фази на разлагане.

I. Типове екосистеми, съществуващи или застрашени от изчезване в района на ТП ДГС Провадия.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ГСП 2014г. на ТП ДГС Провадия. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към Приложение 4 на Ръководството за определяне на ГВКС, за територията на ТП ДГС Провадия са идентифицирани описаните 7 броя

редки, застрашени или изчезващи екосистеми въз основа на Европейската класификация EUNIS и съпоставени с директива за хабитатите 92/43/ЕЕС, която се явява извадка от директива на съвета 92/43/ЕИО за запазването на природните местообитания и на дивата флора и фауна от 21.05.1992г. (Натура 2000).

Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като съвпадат с границите на насажденията. Границите са съпоставени и картен материал на РИОСВ -Варна на местообитанията в Натура 2000 България, 33 Провайдийско-Роякско плато, BG 0000104, директива за местообитанията.

Списък на отделите и подотделите, на чиято територия са разположени съответните съобщества, са както посочени в таблица 3. Най-отдолу в таблицата са посочени и всички обособени насаждения като гори във фаза на старост.

Таблица 3. Застрашени, изчезващи или ендемични екосистеми на територията на ТП ДГС Провадия.

№	EUNIS	Наименование	Кратка характеристика	Директива 92/43/ЕЕС	Отдели, подотдели, площ, ха
1	G1.661	Middle European dry-slope limestone beech forests	Букови гори, разположени на варовикови терени. Характерни растителни видове: <i>Fagus sylvatica</i> , <i>Berberis vulgaris</i> , <i>Ligustrum vulgare</i> , и представители на сем. <i>Orchidaceae</i> .	9150	154д, 186к, 187а, 188г, 188д, 188ж, 194ж, 195а, 195б, 195в, 202а, 207а, Обща площ 53,0 ха. в т.ч. ДГТ 53,0 ха в т.ч. ПОЕЕ 5,3 ха от тях ГФС 5,3 ха
1а	G1.661	Middle European dry-slope limestone beech forests	Букови гори, разположени на варовикови терени. Характерни растителни видове: <i>Fagus sylvatica</i> , <i>Berberis vulgaris</i> , <i>Ligustrum vulgare</i> , и представители на сем. <i>Orchidaceae</i> .		181к, 187а, 188ж, 194ж, 195а, 195б, 195в, 207а Обща площ 45,6 ха. в т.ч. ДГТ 45,6 ха в т.ч. ПОЕЕ 45,6 ха
2	G1.69	Thermophilous :oesian beech forests	Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (<i>Fagus sylvatica</i> subsp. <i>sylvatica</i> и <i>Fagus sylvatica</i> subsp. <i>moesica</i>). Срещат се предимно в предпланините, ниските планини и долните части на високите планини в диапазона от 100 до 1000 (1300) m надм. вис. при условия на умерено-континентален и преходно-континентален климат. отличават с термофилен характер, подчертан чрез присъствието на видове от съседно разположените дъбови, липови, габъррови и др. широколистни гори. В . Характерни растителни видове <i>Acer hyrcanum</i> , <i>Corylus colurna</i> , <i>Ostrya carpinifolia</i> , <i>Quercus cerris</i> , <i>Q. frainetto</i> , <i>Q. dalechampii</i> , <i>Sorbus torminalis</i> , <i>Tilia tomentosa</i> , <i>Carpinus betulus</i> .	91МО	48а,в,ц,ч,ш,о1, 35ж, 50н, 40з, 54ж, 87а,г,ж,з, 88г,д,е,з, 90д, е,ж,п, 91е, 93б, 94б,в,ж,81б,д 82г,ж, 83г,к,н,п, 84д,р, 95н, 85г,д,е,з,и,л,м, 86б, 96г, 96д, п,у, 98б, 97е,з,н, 103д, 104б, в,г,з,и,л,м, 155д, 158л, 159г, д,е,ж,и, 160а,г,д,и,к,л,м,н,о, п,р,с,т,у,ф,х,ц, 161б,в,г,м, н,о,с, 162а,б,в,г,д,е, 163а,б,в, г,д,е, 163ж, 164а,б,в,г,165а,б, в,г,д,е,ж,з, 166а,б,в,г,д,е, 167а,б,в,г,д, е,ж, 168а,б,в,г, д,е,169а,б,г,д, е,ж, 170б,в,е, з,м,н,о,п,р,с,т,у,ф,х,ц,ч,ш,щ, ю,б1,в1,г1,д1,е1,ж1,з1и1,к1, л1,м1,н1,о1,п1,р1,с1,т1у1, 171б,в,г,д,е, ж,з, 172а,б,в,г,д, 173а,б,в,г, 174а,б,в,г,д,е,ж, 175б,в,г,д,е, 176а,б,в, 177а,б, в,г,д,е,ж, 178а,б,в,г,д,е, 180ж,и 181в, ж,и,л, 183в,г,ж, 184а,б,д, 185а,в,д,е, 186а,б,г, д,е,187б,д 188а,з,и,к,м,н,п, 189а,б,д,з,к,л,м,о,т,у,ц,ч,ш, щ,ю,я,а1,б1,в1,г1,д1,е1,ж1,з1,и1,к1,л1,м1,н1,о1,п1,р1,с1,т1,у1,ф1,х1,ц1,ч1,ш1,щ1,ю1,я1,а2,б2, 190а, в,г,з,и,л,о,

				191б, 192д,е,ж, 193а,в,е,ж,и, 194б, в,г,е,з,и,195г,д,е,ж,з, 196д, 197а,г,д,ж 198а,б,г,д, 199а,б, в,г, 200в,г,д,е, 201а,б,в,е, 202б,г,д,203б,в,д,е,и,к,л,м,н, о,п,р,с,у,ф,ц,ч,ш,щ, 204б,в, г,д,е, 205а,б,в,г, 206а,в,г,д, е,ж,з, 207г,д,е,ж,з,и,к, 208а, б,в,г, 209а,б,в,г,д, 210а,б,г, 211а,в,д,е,ж, 212а,б,в, 213г, ж,т,ц, 214а,в,д,л,м,н,о,п, 215б,в, 216а, 218в, 219а,в, 221в, 222е,и, Обща площ 2989,4 ха. в т.ч. ДГТ 2867,4 ха в т.ч. ПОЕЕ 28,4 ха от тях ГФС 28,4 ха
2а	G1.69	Thermophilous :oesian beech forests	Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (<i>Fagus sylvatica</i> subsp. <i>sylvatica</i> и <i>Fagus sylvatica</i> subsp. <i>moesiaca</i>). Срещат се предимно в предпланините, ниските планини и долните части на високите планини в диапазона от 100 до 1000 (1300) m надм. вис. при условия на умерено-континентален и преходно-континентален климат. отличават с термофилен характер, подчертан чрез присъствието на видове от съседно разположените дъбови, липови, габъррови и др. широколистни гори. В . Характерни растителни видове <i>Acer hyrcanum</i> , <i>Corylus colurna</i> , <i>Ostrya carpinifolia</i> , <i>Quercus cerris</i> , <i>Q. frainetto</i> , <i>Q. dalechampii</i> , <i>Sorbus torminalis</i> , <i>Tilia tomentosa</i> , <i>Carpinus betulus</i> .	22г, 22л, 119н, 125ж, 128г, 130е, 136д, 138г, 138ж 139г, 141ж, 184д, 188з, 188и, 188к, 188н, 188п, 193з 198г, 199г, 200е, 203б, 203к 204е, 206а, 206в, 207е, 209д 210г Обща площ 219,3 ха. в т.ч. ДГТ 219,3 ха в т.ч. ПОЕЕ 219,3 ха
3	G1.7	Thermophilous deciduous woodland	Термофилни широколистни листопадни гори, формиращи обширен, но прекъснат пояс в субсредиземноморската европейска зона, която е характерна с по-меки зими и по-топли лета с често засушаване, но с по-студени, понякога мразовити и снежни зими, от типичните за средиземноморската зона на вечнозелените широколистни гори и храстови съобщества. На север са разпространени на по-малка надморска височина на по-сухи и по-топли изложения, на юг – върху влажни изложения и по-голяма надморска височина. Насажденията рядко са много високи, доминират термофилни и сухоустойчиви листопадни видове(и някои вечнозелени), сред които дъбовете са най-често срещани в състава на горите. Под склопа е характерна плътна храстова растителност, като се срещат и някои	22а, 22с, 22у, 22х, 22я, 26б, 28а, 28г, 28ж, 28з, 31д, 31е, 32г, 32ж, 32з, 32м, 33в, 33з, 34б, 34ж, 34з, 34и, 34к, 34л, 34м, 35б, 35в, 37а, 37в, 37г, 37ж, 37з, 38а, 38в, 38г, 140в, 141в Обща площ 277,2 ха. в т.ч. ДГТ 277,2 ха в т.ч. ПОЕЕ 277,2 ха

			вечнозелени средиземноморски видове. Тревната покривка е богата на субсредиземноморски видове със значително участие.		
4	G1.7A1	Euro-Siberian steppe [<i>Quercus</i>] woods	Гори доминирани от цер (<i>Quercus cerris</i>) върху льос в Дунавската равнина, Лудогорието и Добруджа.	91Ю	180а,е, 161л,т,р,3,5, 170а,г,д, 153а,е, 154ж Обща площ 65,9 ха. в т.ч. ДГТ 65,9 ха в т.ч. ПОЕЕ 12,3 ха от тях ГФС 11,4 ха
5	G1.737	Eastern sub-Mediterranean white oak woods	Гори от космат дъб (<i>Quercus pubescens</i>) – чисти или смесени с други термофилни видове.	91НО	45б, 47б, 60г Обща площ 41,1 ха. в т.ч. ДГТ 39,1 ха в т.ч. ПОЕЕ 39,1 ха от тях ГФС 39,1 ха
5a	G1.737	Eastern sub-Mediterranean white oak woods	Гори от космат дъб (<i>Quercus pubescens</i>) – чисти или смесени с други термофилни видове.		31б, 32в, 33б, 33г Обща площ 39,7 ха. в т.ч. ДГТ 39,7 ха в т.ч. ПОЕЕ 39,7 ха
6	G1.7C41	Silver lime woods	Гори с доминиране на сребролистна липа (<i>Tilia tomentosa</i>)	91ZO	30ж, 35г, 36б, 58а, 45в, 46а,б, 47а, 90з, 65а,в,г, 67з, 90ш, 91д, 73в,г,д, 74ж,н, 80е, 81а, 99а,б,в, 101д, 189ж, 156г,е,ж,и, 157б,г,д,з,и,к,н, 158г,е,з,и, 158к,т,у, 221а, 158ф, 179а Обща площ 304,9 ха. в т.ч. ДГТ 302,3 ха в т.ч. ПОЕЕ 41,3 ха от тях ГФС 41,3 ха
6a	G1.7C41	Silver lime woods	Гори с доминиране на сребролистна липа (<i>Tilia tomentosa</i>)		22м, 31ж, 37б, 45в, 47а, 149н Обща площ 80,5 ха. в т.ч. ДГТ 80,5 ха в т.ч. ПОЕЕ 80,5 ха
7	G1.A322	Dacio-Moesian hornbeam forests	Панонски габъррови гори (<i>Carpinus betulus</i>) смесени с горун (<i>Quercus petraea</i>) и източен бук (<i>Fagus orientalis</i>)	91ГО	48а1, 54д,з,л,м,р,с,а1, 61, 61а, 77н, 84м, 86а, 102б, 188е, 154г,е, 155б,г 193з, 194д, 205з, 207б,в, 160е,ж,з, 161и,к 175а, 179в, 182в,г Обща площ 191,6 ха. в т.ч. ДГТ 186,0 ха в т.ч. ПОЕЕ 23,4 ха от тях ГФС 8,5 ха
					Общо за ТП ДГС Провадия – 4308.2 ха. в т.ч. ДГТ 4176,8 ха в т.ч. ПОЕЕ 813,0 ха от тях ГФС 134,0 ха
8.	Гори във фаза	Old growth forests	Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и		30е, 32б, 39а,б, 40и, 44в, 45б, 47б, 48и, 49б, 51б, 60г, 65а,г, 74г,д,ж, 75а,

	на старост		клони. Дървета с масивни живи клони (често с диаметър по-голям от 25 см). Дървета с белези от пожар или дървета с хралупи. Големи мъртви дървета, които са все още на корен. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане. Неравномерна пространствена структура.		79ж, 81б, 83п, 8би, 93а, 96г, 97д,з, 98б, 99б, 100а,б, 105а,б,в,г,з, 10ба, б,в,е,ж, 107в,д, 112а,б,в,г, 113а,б,в, 114а,в,г,д,е,ж, 115е,ж, 156з, 157о, 158в,г, 159б, 170а, 180а, 188г,д, 189г,д, 190а, 192ж, 194д, 195а,д, 196а, 200а, 218б,г, е,з,к,л, 219в,г,з, 220а,б, Обща площ 730,6 ха. в т.ч. ДГТ 670,4 ха в т.ч.включени в регистриранияте екосистеми 134,0 ха

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Естествени букови гори

За да се осигури биологичното разнообразие в тази основна група гори трябва да се прилага разнообразие от лесовъдски системи. Трябва да се увеличи делът на сечите с дълъг възобновителен период. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, която ще осигури по-голямо разнообразие от местообитания. Също така ще подпомогнат запазването на дендрологичното разнообразие. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на буковите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests). Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н. Приоритетът при стопанисването на издънковите букови гори, да бъде тяхното превръщане в семенни. При буковите дървостои, с нисък дървопроизводствен ефект да се имат предвид предимно защитните им функции. При възобновителни дейности чрез залесявания да се използват само местни произходи и видове. Да се предприемат мерки за подобряване на охраната на горите. Приемане на забрана за разширяване на териториите с цел инфраструктурни и други проекти за сметка на буковите гори.

Естествени гори доминирани или съдоминирани от различни видове дъб

Да не се извършват голи сечи в тези съобщества и да се ограничава максимално пашата на домашни животни в тях. Трябва да се увеличи делът на сечите с дълъг възобновителен период, с оглед формиране на неравномерна пространствена структура и разнообразен видов състав. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на дъбовите съобщества. Приоритетно да се запазят равнинните дъбови гори, които се явяват естествени острови на биоразнообразието в равнините. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н. Приоритетът при стопанисването на издънковите дъбови гори, да бъде тяхното превръщане в семенни. В нископродуктивни месторастения да се даде приоритет на естествената растителност и сукцесионни процеси. Този тип гори са силно уязвими от антропогенна намеса и не трябва да им се поставят дървопроизводителни цели. Да се даде предимство на естественото възобновяване, а при залесяване да се използват местни видове и произходи. Предприемане на мерки свързани с подобряване на охраната на горите. Не се препоръчва намаляването на териториите с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

Естествени гори от сребролистна липа

В насажденията в добро състояние да се удължи турнуса на сечта и да се провеждат подходящи отгледни мероприятия. Строг контрол при събирането на цветовете за стопански цели и недопускане на сечта на клонови и цели дървета за тази цел.

Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Необходимо е най-малко 5% от територията на горскостопанската единица да бъдат отделени като насаждения за осигуряване на гори във фаза на старост. Особено подходящи за тази цел са естествени насаждения с възраст над 100 години, които не са били обект на стопанска дейност. При отсъствие на достатъчно представителност на определени типове насаждения, както при пространствено разположение, когато се фрагментират естествени насаждения, в тази група гори могат да бъдат включени и горски култури. Препоръчително е горите във фаза на старост да бъдат относително равномерно разпределени на територията, като площта на един комплекс от стари гори да бъде не по-малко от 40 ха. По възможност трябва да се осигури и свързаността на тези комплекси с коридори, които също са съставени от ГФС.

За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост определените насаждения трябва да се оставят на естествената им динамика. В тях не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 30 % от ГФС/.

Приблизително 160 до 230 години са нужни за да се формира гора със характеристики на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността ѝ зависи много от дървесния състав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастене (периодът е по-кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по-бавно в сравнение с хетерогенната).

ЗАПЛАХИ:

- Намаляване на процента на лесистост.
- Намаляване на процента на ГФС. .
- Изчистване на насажденията от мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с хралупи, единични и групи със стари дървета.
- Изкуствено залесяване на естествени открити пространства.
- Антропогенна фрагментираност на територията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Мониторингът на тези ГВКС включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на вида гора, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора.

1.Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя се провежда поне веднъж годишно. Ако е необходимо сезонно отчитане мониторинга може да се прилага по-често, т.е. ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.

2.При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни

Дърво на възраст над 100 години – 3М Снежанска кория, земл.с. Снежина (снимка А.Янева)

процеси, честотата, размери и разположение на празните пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличието на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.

3.Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да запознае всички с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

4.При извършване на мониторинга може да се окаже, че плановете за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси съвет от специалисти, които да определят дали има пропуски в плановете и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на вида екосистема. При установяване необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или могат да бъдат включени в защитени територии.

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ. ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните групи гори, съгласно основните им функции:

- Гори, представляващи единствени източници на питейна вода
- Гори от решаващо значение за водосбора
- Гори с решаващо противоерозионно значение
- Гори с пожарозащитни функции
- Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството

По отношение Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) за БД Черноморски район, територията на ТП ДГС Провадия попада в обхвата на:

- Повърхностни водни тела от два речни басейна с код: речен байсейн “река Камчия” BG2KA130R1002, BG2KA578R1203. BG2KA578R1303. BG2KA578R1403 и речен байсейн “река Провадийска” BG2PR200R1004. BG2PR210R1005. BG2PR300L021. BG2PR345R1007. BG2PR345R1107. BG2PR345R1207. BG2PR400R1009. BG2PR500R004. BG2PR500R006. BG2PR500R008. BG2PR500R010. BG2PR567R011]

- Подземни водни тела от следните водоносни хоризонти с код: кватернерен BG2G000000Q003, палеогенски BG2G00000PG027, горнокреден BG2G00000K2032, долнокреден BG2G000K1NB036 и малм-валажински BG2G000J3K1040. BG2G000J3K1041.

Заложените горскостопански дейности на ТП ДГС Провадия са съобразени с целите и мерките на ПУРБ, като всички дейности, заложен в Горскостопанския план на стопанството са съгласувани на ЕТИС при одобряване на плана.

На територията на ТП ДГС Провадия са представени някои типове ГВКС, свързани с екологичните функции на горските екосистеми. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от горскостопанския план на стопанството. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП ДГС Провадия са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ЗГГТ, попадащи в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000г. За ВКС се считат също и ЗГГТ, попадащи в близост до източници за питейно-битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ.

За територията на ТП ДГС Провадия в тази консервационна стойност попадат следните отдели и подотдели, обособени с цел снабдяване на населените места с вода за питейно-битови нужди.

На територията на ТП ДГС "Провадия" е обособена една Санитарно-охранителна зона, разположена в отдел 160-п.ф от горската територия на стопанството. СОЗ е обявена на основание на Наредба №3 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води и утвърдена със заповед на МОСВ. Общата площ на вододайната зона възлиза на 0.7 ха, изцяло залесена, като по собственост се разделя така: горите държавна собственост подотдел 160 ф - 0.6 ха или 85.7 % от общата им площ и гори общинска собственост подотдел 160 п - 0.1 ха или 14.3 %.

Горите общинска собственост попадат в пояс II, а горските територии държавна собственост (с площ 0.6 ха) попадат в пояс III.

В таблица 4 са посочени горските територии, държавна собственост, категоризирани като ВКС 4.1.

Таблица № 4. Списък на отдели и подотдели, определени като вододайни зони за ТП ДГС Провадия

ДГС Провадия	Отдели	Площ, ха
СОЗ, с. Китен - ДГТ	160 ф	0,6
СОЗ Ерека - ДГТ	109-5, 6	0,0044
Сервитути на основени водопровод за питейна вода	128-1, 129-1,4, 135-2, 134-1, 136-1, 137-2	
Каптажи с.Ягнило	1-ф,	
Каптажи с.Момчилово	22-в,	
Каптажи с.Габърница	24-и,	
Каптажи с.Ветрино	25-в,	
Каптажи с.Нивша	34-8, 37-б,	
Каптажи с.Неново	49-а,	
Каптажи с.Равна	61-11,	
Каптажи с.Петров дол	78-п,	
Каптажи с.Староселец	80-н,	
Каптажи с.Манастир	89-у1, 90-к,	
Каптажи с.Добриня	98-к, 104-12, 106-и,	
Каптажи гр.Провадия	101-ж, 105-и, 113-в,	
Каптажи с.Бозвелийско	129-1	
Горски чешми и кладенци	1-ф, 2-1, 15-7, 18-з, 20-о, 31-б, 39-г,11, 40-е, 48-л, 54-ц, 55-ю, 61-11, 67-д, 73-в, 76-2, 77-и, л, 97-е, 86-и, 96-р1, 98-б, 102-в, 104-л, 105-д, 8, 114-ж, 118-г, 146-в, 152-о, 153-д, 158-к, 188-г, 217-к, 221-в	

Чешма отдел 105, подотдел - б, земл.гр.Провадия

Каптаж отдел 105, подотдел - и, земл.гр.Провадия (снимки А.Янева)

Съгласно Закона за водите, чл.119, ал.1, т.1, подземните водни тела са определени като зона за защита на питейните води. Съгласно чл.119, ал.3, по отношение на зоните, в които водите са чувствителни към биогенни елементи, територията на стопанството е причислена към чувствителна зона и уязвима зона.

Целта на стопанисването е чрез подходящи мероприятия да се подобрят защитните и водоохранните функции на насажденията и се запазят от замърсяване водоизточниците и водоемите, които снабдяват селищата с питейна вода.

ЗАПЛАХИ:

- Намаляване на пълнотата на насажденията под 0,5.
- Складиране на дървесина непосредствено във водните течения.
- Извършване на подвоз и извоз на дървесина, когато почвата е мокра и/или преовлажнена.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

1. За санитарно-охранителни зони пояс III се забранява:

- ✓ пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества в подземния воден обект.
- ✓ преработка и съхраняване на радиоактивни вещества и отпадъци.

2. За санитарно-охранителни зони пояс III се ограничава:

- ✓ дейности, нарушаващи целостта на водонепропускливия пласт над подземния воден обект.

3. За всички площи, категоризирани като ВКС 4.1:

- ✓ Насажденията да се стопанисват съобразно тяхното санитарно състояние. Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- ✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8, тъй като се увеличава процента на евапотранспирация;
- ✓ Не се извеждат голи сечи;
- ✓ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв.

4. Периодични обучения на персонала, който участва в горскостопанските мероприятия.

Обученията трябва да запознаят персонала с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.

5. В процеса на учредяване на нови СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсация за пропуснати ползи или увеличени разходи при стопанисването на горите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

Стопанството трябва да използва мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

Горите изпълняват важни водоохранни и водорегулиращи функции и имат решаваща роля за предотвратяване на наводнения, контрол на речните течения и качеството на водата, намаляване на наносите във водните течения и басейни

В България за ГВКС се приемат всички горски територии, които представляват:

1. Горски територии във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);
3. Горски територии, представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или включени в 200 метровата ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis* в заливаемата тераса на речното течение;

5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);
7. Горски територии, включени в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите, чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2002 г.

За територията на ТП ДГС Провадия няма определени ГВКС, покриващи изискванията на т.1-7 от определението за тази консервационна стойност, съгласно Ръководство за определяне на ГВКС.

Като съществен фактор трабва да се има предвид, че част от територията на стопанството попада в определени райони със значителен потенциален риск от наводнения с код: BG2_APSFR_PR_01 Провадийска – Провадия, BG2_APSFR_PR_03 Главница – Блъсково, BG2_APSFR_PR_06 Главница – Комарево. В тази връзка в Плана за управление риска от наводнения за Черноморски район на басейнова дирекция са предвидени конкретни мерки за действие.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В редица случаи горите имат изключително важна роля за контрол на ерозията и свлачищни процеси, при които би имало сериозни последици от загуба на обработваема земя, нарушаване на екосистеми, загуба на собственост или е застрашена безопасността на хора.

В България за ГВКС се приемат всички ЗГГТ, представляващи:

1. Горски територии с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по- голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;
2. Гори създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси;
3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон над 20°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°.

За територията на ТП ДГС Провадия са определени ГВКС, в тази категория:

1. Горски територии с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по- голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6.

Таблица 5.Гори с наклон над 30° – отдели, подотдели и площи съгласно ГСП на ТП ДГС Провадия 2014г

Горски територии с наклон над 30°		Горски територии с наклон над 30°	
Подотдел	Площ, ха	Подотдел	Площ, ха
31 б	15,0	73 г	10,7
31 д	17,1	73 д	6,7
32 б	20,5	73 е	2,6
32 в	1,6	105 а	17,0
33 б	18,1	105 б	13,8
33 в	14,2	105 в	2,7
34 м	8,4	105 г	10,0
37 б	18,0	106 ж	13,2
37 ж	9,5	109 д	8,0
37 з	7,2	110 а	20,8
38 а	24,2	111 а	18,0

38 в	11,5	112 а	18,6
39 б	15,3	112 б	17,9
42 в	17,3	112 г	4,1
43 г	14,7	114 д	27,1
45 б	16,6	114 е	7,4
45в	11,8	115 г	2,2
46 а	13,9	115 д	6,3
46 б	19,6	115 е	3,7
47 а	17,2	123 д	2,4
48 л	8,3	132 д	1,7
49 а	9,6	137 а	2,1
49 б	22,1	139 г	6,1
49 д	1,3	140 в	5,8
50 д	11,2	141 в	3,3
52 а	10,6	142 а	15,7
52 б	12,9	142 в	5,4
52 в	2,1	169 б	7,2
58 а	6,2	169 д	2,1
60 б	18,4	170 а	8,4
61 г	10,8	170 з	27,1
61 е	5,3	171 е	3,5
61 ж	9,2	172 д	6,4
61 з	15,4	187 а	4,3
72 з	19,6	195 б	2,2
73 а	24,9	220 в	23,0
73 б	8,1	221 в	19,0
73 в	16,3		
		Общо:	860,5

с.Невша, общ.Венрино
(снимки А.Янева)

2. Гори създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси.

За ТП ДГС Провадия в тази категория са включени горски територии, обект на технически проект за борба с ерозията - разработен на основание писма: № 05-08-63/27.06.1983г.(в изпълнение на Заповед №376/29.07.1981г. на МС) и № 33 - 05 - 196/23.10.1984г.

Обхваща следните подотдели, Държавната горска територия: 1 - с, 2, 3, 5; 26 - б, 1, 2, 3; 28 - а, г, з, и, п, р, с, 3, 6; 31 - 2, 4, 10; 32 - в, 2; 38 - 3; 39 - г, д, з, 8, 10, 11, 14, 15; 42 - 5; 44 - д, 4, 5, 12; 48 - и, л; 49 - а; 52 - а, б; 58 - о; 60 - 1; 61 - ж; 62 - а, д, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 63 - г, ж, к, 1, 2, 3, 4, 10, 11; 67 - г, ж, 2, 6; 68 - а, д; 69 - к, 3; 70 - г, 2, 3; 73 - е; 74 - г, д, ж, з, 1, 2, 3; 75 - а, б, в, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 76 - б, 1; 86 - д, ж, з, и, м; 101 - ж, з, и; 105 - г, з; 107 - в, д, 2, 8; 110 - а, б, в, д, 1, 2, 3; 111 - а, г, 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 113 - б; 114 - 2; 115 - д, 10; 119 - н; 132 - д; 169 - а, б, в, д; 170 - з; 171 - е; 172 - д; 173 - в; 174 - д, е; 186 - а, ж, к, м, 3, 4, 5, 6, 7; 221 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 222 - г, ж.

ЗАПЛАХИ:

- Прилагането на лесовъдски системи, при които пълнотата на насаждението да се намалее под 0.5.
- Извеждане на госкостопански мероприятия на каменливи и урвисти терени.
- Използването на техники и технологии, нарушаващи почвената покривка.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1.Стопанисването на гори, представляващи ВКС4.3. трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.

2.Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
- ✓ Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
- ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
- ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ При много стръмни терени (31-45°) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
- ✓ При каменливи и урвисти терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;
- ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;

В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:

- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
- ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;
- ✓ Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3.След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1.Редовни контакти и консултации със специалисти от РИОСВ, БДЧР и ГЕОЗАЩИТА гр.Варна.

2.За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:

- ✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ). Наблюдение – всяка година;

- ✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.

3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:

- ✓ При формиран сипеи се отчита обема на отложените материали;
- ✓ Площна динамика на свлачището;
- ✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;

Наблюденията се извършват всяка година.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

Пожарите са част от естествената динамика на горските екосистеми. Горските пожари, независимо дали са възникнали по естествени причини или са причинени от хора, могат да се превърнат в унищожителни и неконтролируеми пожари, които да представляват сериозна заплаха за живота и собствеността на хората, или да застрашат екосистеми или видове. Едно насаждение в ключова позиция би могло да предотврати разпространението на пожарите в съседни територии.

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. и максимум 250 м. и състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и топови култивари.

По данни от последните 5 години, на територията на ТП ДГС Провадия горските пожари са ограничени до минимум, а възникналите такива са потушавани бързо почти без наличие на щети. Иглолистните насаждения не са типични за района на стопанството, като наличните такива са изкуствено създадени култури, обособени в малки масиви.

За територията на ТП ДГС Провадия не са идентифицирани гори, отговарящи на изискванията на ВКС 4.4.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Горските територии, които са в близост до земеделски земи, риболовни обекти и/или ключови местообитания на риби, туристически райони и др., могат да имат критично значение за запазване на тези ресурсите и/или на продукцията от съответните икономически дейности. Благоприятното въздействие на горите варира в зависимост от климата и топографията, пространственото разположение на земеделските земи и гората, както и от видовете земеделски култури. Горите оказват положително въздействие и върху състоянието на рибните запаси в граниещите с тях водни екосистеми.

Решаващо значение за запазване на съществуващи инфраструктурни обекти и икономически дейности имат и гори, създадени с цел защита на инженерни съоръжения. Тяхното защитно влияние и критично значение се изразява в стабилизиране на терена и почвите около инженерните съоръжения, създаване на оптимален режим за изолация на/от транспортните средства, акумулиране на токсичните вещества, ограничаване на шума, намаляване на изпарението от междуканалните пространства и др.

Всички гори с критични функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси и защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. **Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;**
2. **Крайречни гори, доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи води на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).**
3. **Гори, създадени за защита на инженерни съоръжения.**

За територията на ТП ДГС Провадия са идентифицирани гори, които отговарят на определението за ВКС 4.5, свързани със защита на инженерни съоръжения.

Таблица 6. Списък на отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.5

Гори, отговарящи на определението за ВКС 4.5.	Отдели и подотдели	Площи на отделите
Защитна ивица край ж.п. линия София-Варна	38-г,4,5; 39-г,д,е,10,11,14,15; 63-6,8; 107-12	20,9 ха
Защитна ивица газопровод	73-г,4,5,10; 108-ц,6,13,14; 115-б,н,о,6,7,15; 118-п,р,4,5,6,9; 157-л,н,я,5; 158-а,в,р,т,у; 159-а,е,ж,з,1,2,4,5; 160-д,е,ж,м,3,4,5,17	95,5 ха

ЗАПЛАХИ

- Намаляване площта на защитните ивици гора.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5

В горите за защита на инженерни съоръжения се препоръчва отгледните сечи да се водят с умерена интензивност. Възобновителните мероприятия трябва да осигурят плавен преход между старото и новото поколение гора, при което да не се намаляват съществено защитните функции. Това изисква прилагане на сечи с дълъг възобновителен период.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5

След провеждане на лесовъдски мероприятия е необходимо да се следи за изменения във състоянието и изпълнението на функции на гората като защитен фактор.

ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА)

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето и трябва да се оцени потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава гората.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните общности получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно Ръководството за определяне на ГВКС, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- ✓ Дърва за огрев и битови нужди
- ✓ Паша и фураж – сено и листна маса
- ✓ Гъби
- ✓ Други недървесни продукти – лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- ✓ Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

В обхвата на ТП ДГС Провадия влизат горските територии, попадащи в Общини Провадия и Ветрино. Площта на държавните горски територии е 12364,9ха. Община Провадия обхваща землищата на 25 населени места, като общият брой на жителите с постоянен адрес на територията по данни от последното преброяване 2011 година е 22934 души. Община Ветрино обхваща землищата на 10

населени места, като общият брой на жителите с постоянен адрес на територията по данни от последното преброяване 2011 година е 5415 души.

Демографските процеси в Общини Провадия и Ветрино, респективно на територията на ТП ДГС Провадия са с трайни неблагоприятни тенденции. Съществува тенденция към постоянно намаляване на населението на общините. Община Ветрино може да се окаже като "селска" или община от така наречените селски райони.

На територията на Общини Провадия се намират 25 селища, от които 24 села и 1 град – административният център гр. Провадия. Това са селата Блъсково, Бозвейлийско, Бързица, Венчан, Градинарово, Добрина, Житница, Златина, Китен, Комарево, Кривня, Манастир, Неново, Овчага, Петров дол, Равна, Тутраканци, Слайвейково, Снежина, Староселец, Храброво, Чайка, Черковна, Черноок.

На територията на Община Ветрино се намират 10 селища, села с административен център с.Ветрино. Това са селата Белоградец, Ветрино, Доброплодно, Габърница, Млада гвардия, Момчилово, Невша, Неофит Рилски, Средно село, Ягнило.

Трайното утвърждаване на по-високо равнище на безработицата в двете общини, спрямо средното за страната е в пряка връзка с увеличаващия се брой на домакинствата, нуждаещи се от социално подпомагане и със слабата икономика на общините.

Всички населени места на територията на общините, респективно на територията на ТП ДГС Провадия, са водо- и електроснабдени.

На територията на община Провадия работи пречиствателна станция за биологично пречистване на отпадни води. Пречиствателният ефект е 100%. Поради липса на химически замърсители през последните 5г., станцията работи само на стъпало "механично утаяване".

Селищата в общините са обезпечени с телефонни и транспортни връзки, които осигуряват добра комуникация и обслужване. И в двете общини имат покритие три GSM оператора – Теленор, А+ и Виваком. В общините има кабелна телевизия и интернет, като потреблението им нараства през последните години. Телефонните централи обслужват всички населени места, като всички домакинства имат достъп до комуникационна мрежа. Пощенски клонове има в гр.Провадия и селата Блъсково, Бозвейлийско, Венчан, Градинарово, Добрина, Житница, Комарево, Кривня, Манастир, Овчага, Петров дол, Равна, Тутраканци, Слайвейково, Снежина, Храброво, Черковна, Черноок, Ветрино, Белоградец, Доброплодно, Млада гвардия, Момчилово, Невша, Неофит Рилски, Ягнило

Територията на **община Провадия** се обслужва предимно с автомобилен транспорт и само две села имат пряка връзка с жп транспорт. Чрез автомобилния транспорт се осъществяват производствените връзки и гражданските пътувания между населените места в общината. През гр.Провадия минава жп линията Варна – София и Варна – Русе.

Съществува сравнително добре изградена пътна мрежа. Общата дължина на IV-токласната пътна мрежа в общината е 90,3 км. Гъстотата на пътна мрежа е 0,362 км/кв.км от територията на общината, което е приблизителен показател от този средно за страната 0,333 км/кв.км. Пътната мрежа е равномерно изградена в общината. Съществуват транспортни връзки с всички околни населени места. Състоянието на настилките на напречната междуселищна пътна мрежа и на улиците в населените места не е добро. Те се нуждаят от ремонт и реконструкция.

Категорията на изградената пътна мрежа в общината е ниска. Участък (около 98 км от третокласни пътища : III-208, III-731, III-904, III-2082 и III-9004) преминава през общината. Останалите пътища са от четвъртокласната пътна мрежа и свързват общинския център с другите населени места. Чрез автомагистрала "Хемус" на разстояние на 8,3км от гр.Провадия се осъществяват връзките с областния град–Варна и центрове на съседните области и цяла Северна България – Шумен, Търговище, Велико Търново, София

По-големите общински и областни центрове, с които се осъществява важен за общината стопански и социален обмен са: Варна – 48 км, Дългопол – 21 км; Ветрино – 15 км; Девня - 20 км; Долни чифлик – 55 км; Белослав – 35 км; София - 420 км.

Икономиката в община Провадия се развива със сравнително бавни темпове. Високата безработица, спадът в промишления комплекс на общината, малкият обем на чуждестранни инвестиции водят до западане на общината като цяло.

Традиционните отрасли и подотрасли в местната икономика са:

- Промисленост – машиностроене и металообработване, текстилна и шивашка, хранително – вкусова промисленост, строителство;

- Селско стопанство – зърнопроизводство, животновъдство, зеленчукопроизводство, дърводобив.

Важно място заемат с относителните си дялове отраслите: “Преработваща промишленост” – 28.30%, “Търговия, ремонт и обслужване на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки за домакинството – 9.53%, “Транспорт, складиране и съобщения” – 2.91%. Това се обуславя от географското разположение и добре изградената базова инфраструктура на общината.

Основна част от предприятията в Община Провадия попадат в категорията Малки и средни предприятия с персонал до 100 човека.

В Провадийска община има добре развита търговска мрежа, като преобладават магазини за хранителни стоки – 45% от търговските обекти, магазини за промишлени стоки – 35% и заведения за хранене и развлечения – 20%. Близостта до черноморските курорти, културно-историческите дадености, добрите условия за отдих и развлечения създават условия за развитие на културно – историческия, екологичния и селски туризъм.

Основни фактори, които препятстват икономическия растеж са: ограничени вътрешни инвестиционни ресурси, липса на външни инвестиции и намалени възможности за реализация на стоки и услуги.

През **община Ветрино** преминава автомагистрала “Хемус”, която е част от общоевропейския транспортен коридор № 7, формиран от р. Дунав като вътрешноконтинентална връзка между Западна, Централна и Източна Европа и Азия, като през Черно море се осъществява директна връзка с вътрешноканалната мрежа на Русия и страните от Каспийския басейн. Коридор № 7 обхваща почти цялата северна граница на България (границата с Румъния), като посредством изградените пристанищни комплекси дава възможност за интензивно включване на общината в международен превоз на товари и дава вътрешнорегионален тласък. Магистрала “Хемус” е и основна връзка между София и Варна, поради което има важно социално-икономическо значение за развитието на общината. За връзката на общината с другите региони важно значение има първокласния път Варна-Шумен, както и второкласния път Айтос-Тервел. Добре развитата пътна мрежа превръща община Ветрино в център за търговски връзки и осигурява постоянен достъп на селата до районната болница в гр. Девня, полицейски участък, училища и детски градини. Транспортът е първото условие за развитие на производството и селското стопанство.

Третокласните и четвъртокласни пътища са в лошо техническо състояние. Нуждаят се от ремонт и преасфалтиране.

През община Ветрино преминава железопътната линия Варна-София. Има изградена жп гара в с. Невша. Други железопътни съоръжения на територията на общината няма. Железопътният транспорт е също един потенциал за развитието на икономиката в региона.

Ветрино се намира на 45км. от летище Варна, което е благоприятно условие за развитие на нейната икономика и туризъм. На територията на общината се намира и селскостопанско летище, което обслужва целия регион.

Промишлеността в общината е слабо развита. Средният и малък бизнес имат малко участие в икономиката и.

Рентабилността на фирмите, произвеждащи в областта на промишлеността е ниска. Работниците в тях не са заети целогодишно.

През последните няколко години, търговската дейност в общината получи по-голямо развитие, предимно с местно значение. На територията на общината функционират 54 търговски обекта, предимно магазини и заведения.

Производствените фирми, които се намират в община Ветрино са в сферата на малкия и среден бизнес, не ангажират повече от 10% от хората в трудоспособна възраст. Съществуващата производствена база не съответства на съвременните европейски изисквания за съвременни технологии, висока производителност и рентабилност. Изградени са на базата на съществуващи от миналото предприятия, местни суровини или реализация на местен пазар.

Селското стопанство е секторът, който има най-голяма тежест в икономиката на община Ветрино. За съжаление темповете не са устойчиви, през различните години варират във възходяща и низходяща линия. На второ място по значение е преработващата промишленост, но все още е крайно недостатъчна като дял в икономиката. Най-бърз растеж бележи отрасълът “Транспорт, складиране и съобщения”.

Съществуващите в момента предприятия са морално и физически остарели, не крият голям потенциал за внедряване на нови технологии и ангажиране на големи маси работна ръка.

Липсват обособени производствени райони или зони, както и специализирани фирми от национален или международен мащаб.

Механизацията на селското стопанство освобождава работна ръка и не ангажира нова. Районът произвежда преди всичко суровини с ниска степен на преработка, което води до ниска доходност и слабо ангажиране на работна сила. Икономиката на община Ветрино е зависима преди всичко от месни суровини, месни капитали и човешки ресурси, което я поставя в крайно неизгодно положение в Европейските пазари.

На територията на ТП ДГС Провадия са регистрирани общо 18 фирми в горския сектор. Регистрирани са три фирми, занимаващи се с дърводобив, два цеха за преработка на дървесина и 13 склада за продажба на дървесина и дърва за огрев.

Горите, заедно със земеделските земи, представляват основните ресурси на общините в обхвата на стопанството, от една страна, а от друга дървесината е от основно значение за осигуряване отоплението и битовите нужди на местното население.

Икономическото значение на горите на територията на ТП ДГС Провадия е като източник на строителна дървесина и дървесина за индустриална преработка, източник на дърва за огрев и други недървесни продукти.

Годишното ползване на дървесина в ТП ДГС Провадия и разпределението ѝ за промишлен дърводобив и дърва за огрев за нуждите на местното население за последните три години е съответно:

Таблица 8. Планирано и действително ползване на дървесина

Година	ЛУП2004/ГСП2014		Планирано годишно ползване		Действително ползване		
					общо, пл.м3	Пром.дървод	Физ.лица
	в т.ч. дърва пл.м3	в т.ч. дърва пл.м3	стр.дърв. и дърва, пл.м3	дърва пл.м3			
2018	25665	15581	25732	17453	24481	19634	4847
2019	25665	15581	23756	15625	21394	17220	4174
2020	25665	15581	23490	17131	17345	14164	3181

(Данните са по ГСП от 2014г. и Отчета за изпълнение на дейността.)

Голяма част от домакинствата от местното население в общините, включително и в гр. Провадия, използват дърва за огрев за отопление и/или готвене. Основен източник за снабдяване на населението с дърва за отопление и битови нужди са държавните гори, тъй като те заемат около 86% от всички горски територии в общината. Като цяло се наблюдава тенденция към намаляване ползването на дърва за огрев като вариант за отопление.

От страна на местното население свободно се ползват и различни видове недървесни горски продукти (НДГП) за собствени нужди или за допълнителни доходи. В горските територии в обхвата на ТП ДГС Провадия събирането и изкупуването на НДГП не представлява основен поминък за местното население или за бизнеса.

По годишен план за пашата са разрешени общо 6319,2ха, от които 1538,6ха за Община Ветрино и 4780,6ха за Община Провадия. Годишният план за пашата е съгласуван с кметовете на общините и на негово основание се издават разрешителни за паша.

Данните за ползванията на пашата като ресурс показват не висок интерес от страна на населението в общините при достатъчно предлагане на терени за това съгласно Горскостопанския план на стопанството. Това се дължи на факта, че с животновъдство в района се занимават все по-малко хора, а от домакинствата рядко се срещат такива, които гледат единични животни за лични нужди.

По отношение събирането на недървесни продукти по горскостопански план 2014г. няма планирани годишни добиви. Дейността е сведена до събиране на такси и издаване на разрешителни за събиране на билки, гъби и други странични ползвания.

На територията на стопанството няма регистрирани пунктове за изкупуване на билки.

От гледна точка на ловните дейности, те се извършват съгласно одобрен Ловоустройствен план. Поради слабото антропогенно въздействие върху природната среда, животинският свят на територията на стопанството е относително добре съхранен и разнообразен. Макар и с необилни и в недобро състояние популации, интерес за ловен туризъм представляват дивата свиня, благородният елен, сърната, лисицата, дивият заек, а от пернатия дивеч – яребица, пъдпъдък, гургулица и водоплаващ

диевч. В горите се срещат чакал, дива котка, катерица, сънливец, златка, белка, язовец и други. В района на ТП ДГС Провадия има 23 ловни дружинки, чийто райони обхващат земеделски и горски територии. При извършване на горскостопански дейности в излетните дни за лов, служителите на ТП ДГС Провадия предварително съгласуват и координират дейностите на дружинките..

За обхвата на ТП ДГС Провадия, няма явно изразени условия за наличие на ВКС 5.

ЗАПЛАХИ:

- Браконьерство.
- Замърсяване с битови отпадъци или химически вещества.
- Нерагламентирано ползване.

УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5:

1. Определяне на заплахите и източниците на заплахата за определените ВКС и оценка на потенциалния вреден ефект на дейностите, провеждани в горите върху тези ресурси.

2. Определяне на потенциалните конфликти между екологичните и социални аспекти на ВКС.

3. Работа с общностите за определяне на конкретни територии с наличие на това ВКС, чието стопанисване трябва да се съгласува със съответната горскостопанска единица.

4. При установяване на наличието на това ВКС, да се ревизират дейностите в лесоустройствените планове и проекти и стратегиите за развитие на общините с оглед запазване на консервационната стойност.

УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5

1. Определяне на текущото състояние и тенденциите за промяна на ВКС 5.

2. Отразяване на резултатите от мониторинга и преразглеждане на дейностите в лесоустройствените планове и проекти и стратегиите за развитие на общините.

ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ - Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно, археологично или историческо значение, и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура на местните общности и коренното население, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение

Освен значението, което горите имат за поминъка и оцеляването на хората, те могат да се окажат критични и за културните ценности на общества и общности. Тази стойност е създадена, за да защити традиционната култура на населението, тогава когато гората е критична за запазване на неговата идентичност. По този начин се подпомага запазването на културната цялост на местните общности и обществото.

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата (недвижимо културно наследство). Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии. В същото време в горски територии съществуват и важни за културата и историческата памет на местните общности места, които не са описани от държавните органи. Поради спецификата на социално-икономическите условия в България, развитието на разнообразни форми на туризъм (екотуризъм, познавателен туризъм, пешеходен туризъм, фотолов и др.), пряко свързани с горските територии е от ключово значение за много от местните общности, вкл. за поощряване и запазване на местните традиции и култура. В този смисъл във ВКС 6 са включени и горски територии от значение за туризма, когато той подпомага и поощрява запазването на местните традиции, бит и култура.

Съгласно Ръководството за определяне, стопанисване и мониторинг на ГВКС в България, определението за горските територии, попадащи във ВКС 6, е следното:

1. Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти съгл. Приложение 7 от Ръководството;

2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;

3. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;

4. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;

5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.

6. Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

Към момента на извършване на настоящото изследване, на територията на ТП ДГС Провадия са категоризирани горски територии, отговарящи на изискванията в определението по ВКС 6 към Ръководството за определяне на ГВКС в България, както следва:

Горски територии в 100 м ивица около параклис св.Петка – землище с.Ягнило, общ.Ветрино, отдел 4, подотдел 1, държавна горска територия.

(снимки инж.А.Янева)

1. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата):

Лесопарк Провадия – землище гр.Провадия, общ.Провадия, определен съгласно Заповед №3115/17.08.1965г. на МГГЦ, отдел 106, подотдели: а, в, г, е, ж, з, и, к, л, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, държавна горска територия. Лесопарка е обособен във връзка със средновековна крепост „Овеч“, която е категоризирана като археологически паметник с историческа значимост.

(снимки инж.А.Янева)

Скален манастир Кара пещера – землище с.Манастир, общ.Провадия, обявен за паметник на културата през 1968г., **отдел 96, подотдел н**, държавна горска територия. Местността около манастира се ползва от местното население за отдих и рекреация.

(снимки инж.А.Янева)

Скален манастир Шашкърните – землище гр.Провадия, общ.Провадия, **отдел 102, подотдел 2**, държавна горска територия.

(снимки инж.А.Янева)

2.Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение туристически пътеки - в обхвата на лесопарк Провадия е изградена екопътека до Крепост „Овеч“.

3.Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност:

Лесопарк Ягнило – землище с.Ягнило, общ.Ветрино, определен съгласно Заповед №2094/10.08.1965г. на МГГП, **отдел 6, подотдели: б, в, г, и, 1, 2**, държавна горска територия. Лесопарка е с рекреационно значение, създаден за отдых и туризъм на местното население.

Лесопарк Провадия – землище гр.Провадия, общ.Провадия, определен съгласно Заповед №3115/17.08.1965г. на МГГП, **отдел 109, подотдели: а, в, г, д, к,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10**, държавна горска територия.

ЗАПЛАХИ:

- Промяна на ландшафта и облика на местностите.
- Понижаване на стойностите на гората като ВКС.
- Замърсяване с битови отпадъци.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1.Стопанисването да се извършва съобразно режимите на обектите на недвижимото културно наследство(паметници на културата), определени в техните заповеди, когато има такива.

2.Препоръчително е в горите, да не се провеждат стопански мероприятия с изключения на сечи за отстраняване на опасни за безопасността на хората дървета.

3.Ако все пак се вземе решение за провеждане на лесовъдски мероприятия същите се съгласуват с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.), за да се определят и запазят ключовите естетически характеристики на гората. Не се планират и провеждат мероприятия, водещи до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС. Да не се извършват сечи (напр. голи сечи, краткосрочно-постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност), които биха намалили естетическия облик на гората в близост до важните за културата, традициите и туризма места. Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората чрез запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета и др..

4.През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

5.Местните общности да се ангажират с опазване на идентифицираните като ВКС 6 гори и местности за опазването им от замърсяване с битови, строителни и химични отпадъци.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

1.Да се извършва проверка дали ГВКС запазва критична значимост съгласно определението за ВКС 6 през пет годишен период (консултации с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.).

2.Ежегодно да се извършва контрол по спазването на режимите на обектите на недвижимото културно наследство (паметници на културата), определени в техните заповеди.

3.Ежегодно да се извършва контрол по дейностите, предвидени в горскостопанските планове и съобразени с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.

4.Препоръчително е мониторингът да включва и документална проверка и снимков материал.

Неновски водопад, земл. с.Неново, общ.Провадия
(снимка А.Янева)

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

1. Защитена зона BG0000104 Провадийско - Роякско плато

Защитената зона е обявена от МС с Решение №661/16.10.2007г./обн. ДВ бр.85 - 2007г./ под името Провадийско - Роякско плато с идентификационен код: BG0000104, обявена със ЗАПОВЕД № РД-988 от 10 декември 2020г. на МОСВ. Общата площ на зоната е 50158.58ха. Предмет на опазване на защитената зона са 13 броя типове местообитания от Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС. От тези местообитания 5 броя са приоритетни природни местообитания.

В Защитена зона BG0000104 Провадийско - Роякско плато попада част от площта на ТП ДГС "Провадия" отдели и подотдели, Държавна горска територия както следва: 26 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, н, о, 1, 2, 3; 27 - а, б, в, г, д, и, к, л, м, н, о, п, р, т, 1, 2, 3; 28 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18; 30 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, с, т, у, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 31 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 32 - а, б, в, г, д, ж, з, и, м, о, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 33 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 34 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, о, п, р, с, т, ф, х, ш, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 35 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 36 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 37 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 38 - а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5; 39 - а, б, в, г, д, е, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; 40 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 41 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18; 42 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 43 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 44 - а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 45 - а, б, в, 1, 2; 46 - а, б; 47 - а, б, в, г, 1, 2, 3; 48 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, п, с, ф, ч, ш, а1, в1, г1, к1, о1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 49 - а, б, в, д, 1, 2, 3, 4; 50 - б, в, г, д, е, ж, н, ч, д1, к1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 51 - а, б, 1; 52 - а, б, ж, 1, 2, 3, 4; 53 - а, б, д, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 54 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, н, п, р, с, 1; 58 - а, б, в, г, д, е, и, к, м, о, ц, ч, ш, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; 59 - а, б, в, д, ф; 60 - а, б, в, д, м, 1, 2, 3; 61 - а, б, в, г, е, ж, з, и, н, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 62 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 63 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 64 - б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, т, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 65 - а, б, в, г, д, е, 1, 2; 66 - а, б, в, 1, 2, 3, 4, 5; 67 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 68 - а, б, в, г, д, 1, 2; 69 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5; 70 - а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5; 71 - в, г, д, 72 - а, б, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 73 - а, б, в, г, д, е, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 74 - г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3; 75 - а, б, в, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 76 - а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4; 77 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4; 78 - г, д, е, 1, 2; 79 - а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20; 80 - в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, п, 1, 2, 3, 4; 81 - а, б, в, г, д, 1, 2; 82 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5; 83 - а, б, в, г, д, е, ж, з, л, м, н, п, 1, 2, 3, 4, 5; 84 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 85 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4; 86 - а, б, в, г, д, з, и, о, 1, 2, 3; 87 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, л, м, ю, 1, 2, 3, 4; 88 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1; 89 - а, б, в, к, л, м, н, о, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 90 - а, б, в, г, д, ж, з, п, р, с, т, у, ф, х, ч, ш, 1, 2, 3, 4; 91 - а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4; 93 - а, б, в, ч, з1, и1, к1, 1, 2; 94 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3; 95 - б, в, г, д, е, ж, з, и, к, н, о, п, р, ф, х, 1, 2; 96 - б, в, г, д, е, ж, з, и, к, о, т, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, 1, 2, 3, 4, 5; 97 - а, б, в, е, ж, з, и, л, м, н, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 98 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3; 99 - а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4; 100 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, н, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 101 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 102 - а, б, в, г, д, ж, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 103 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 104 - а, б, в, г, д, е, ж, к, л, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 105 - а, б, г, д, е, ж, з, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13; 106 - а, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11; 107 - а, в, г, д, з, и, к, л, м, н, у, ц, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 109 - а, к, 1, 2, 3, 4, 9, 10; 110 - а, б, в, д, 1, 2, 3; 111 - а, г, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10; 112 - а, б, в, г, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 113 - а, б, в, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 114 - а, б, в, д, е, и, к, л, 1, 2, 3; 115 - а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19; 152 - б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 153 - а, б, в, г, д, е, ж, к, 1, 2, 3; 154 - г, д, е, ж, 1, 2, 3; 155 - б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4; 156 - г, е, ж, з, и, о, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 157 - а, б, в, г, е, ж, з, и, к, л, н, о, п, р, с, т, ф, х, ц, я, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 158 - а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, м, н, р, т, у; 159 - а, б, в, г, д, е, ж, и, 1, 2, 3, 4, 5; 160 - а, д, е, ж, з, и, к, л, м, о, ф, х, ц, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17; 161 - а, б, в, г, д, е, з, и, л, м, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 162 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3; 163 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3; 164 - а, б, в, г; 165 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2; 166 - а, б, в, г, д, е, 1; 167 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; 168 - а, б, в, г, д, е; 169 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3; 170 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, г1, л1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 171 - а, б, в, г, е, ж, з; 172 - а, б, г, д; 173 - а, б, в, г, 1, 2; 174 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; 175 - а, б, в, г, д, е; 176 - а, б, в, 1; 177 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; 178 - а, б, в, г, д, е, 1; 179 - а, в; 180 - а, б, е, ж, з, и, к, 1; 181 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, л, 1, 2; 182 - а, б, в,

г, 1; 183 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2; 184 - а, б, в, г, д, е, ж, 1; 185 - а, б, в, г, д, е; 186 - а, б, в, г, д, е, ж, и, к, м, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 187 - а, б, в, г, д, е, 1, 2; 188 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1; 189 - а, б, в, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, щ, п1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24; 190 - а, б, в, г, д, и, к, л, н, о, 1, 2, 3; 191 - б, в, г, д, 1, 2; 192 - а, б, в, г, д, е, ж, м, 1; 193 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и; 194 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2; 195 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1; 196 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4; 197 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и; 198 - а, б, в, г, д, 1; 199 - а, б, в, г; 200 - а, б, в, г, д, е; 201 - а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3; 202 - а, б, в, г, д, е, 1; 203 - а, б, и, к, м, н, о, п, р, 1, 2, 3, 4; 204 - а, б, в, г, д, е, 1; 205 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2; 206 - а, б, в, г, д, е, ж, з; 207 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к; 208 - а, б, в, г; 209 - а, б, в, г, д, 1, 210 - а, б, в, г, 1, 2, 3; 211 - а, б, в, г, д, е, ж, 1; 212 - а, б, в, 1, 2; 213 - а, б, с, т, ф, ц, ч; 214 - в, г, д, е, и, л, м, н, о, п, 1; 215 - б, в, ж, з, 1; 216 - а, б; 218 - б, к, 2, 10, 11; 219 - б, в, г, ж, к, 1, 2, 3, 4; 220 - а, б, в, г, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 221 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 222 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Горите и горските територии, стопанисвани от ТП ДГС ПРОВАДИЯ, попадащи в тази ЗЗ, заемат 19,4% от общата площ на Защитена зона BG0000104 Провадийско - Роякско плато.

2. Защитена зона BG0000623 Таушан тепе

Защитената зона е обявена от МС с Решение №802/04.12.2007г. /обн. ДВ бр.108 - 2007г./ под името Таушан тепе с идентификационен код BG0000623, обявена със ЗАПОВЕД № РД-376 от 15 май 2020г. на МОСВ. Общата площ на зоната е 305.256ха. Предмет на опазване на защитената зона са 2 броя типове местообитания от Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС. От тези хабитати всички са приоритетни природни местообитания.

В Защитена зона BG0000623 Таушан тепе попада част от площта на ТП ДГС "Провадия" със следните отдели и подотдели: 29-а,в, държавна горска територия, с обща залесена площ 10.5 ха, като върху същата не е установено наличие на приоритетно природно местообитание.

Площта на горите и горските територии на стопанство, попадащи в тази ЗЗ заемат 1.4 % от общата площ на Защитена зона BG0000623 Таушан тепе.

3. Защитена зона BG0002038 Провадийско - Роякско плато

Защитена зона Провадийско - Роякско плато с идентификационен код BG0002038, обявена със ЗАПОВЕД № РД-134 от 10 февруари 2012г. на МОСВ, изменена със ЗАПОВЕД № РД-73 от 28 януари 2013г. на МОСВ.. Общата площ на зоната е 84031.504 ха. Предмет на опазване са птиците и техните местообитания включени в Приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие (Приложение на Дир.79/409/ЕЕС). Зона BG0002038 Провадийско - Роякско плато за птиците припокрива почти изцяло Защитена зона BG0000104 Провадийско - Роякско плато за местообитанията.

В Защитена зона BG0002038 Провадийско - Роякско плато попада част от площта на ТП ДГС "Провадия" със следните отдели и подотдели, Държавна горска територия: 26 - б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, о, 1, 2, 3; 27 - а, б, в, г, д, и, к, л, м, н, о, п, р, т, 1, 2, 3; 28 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18; 30 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, с, т, у, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 31 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 32 - а, б, в, г, д, ж, з, и, м, о, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 33 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 34 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, о, п, р, с, т, ф, х, ш, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 35 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 36 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 37 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 38 - а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5; 39 - а, б, в, г, д, е, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; 40 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 41 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18; 42 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 43 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 44 - а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 45 - а, б, в, 1, 2; 46 - а, б; 47 - а, б, в, г, 1, 2, 3; 48 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, п, с, ф, ч, ш, а1, в1, г1, к1, о1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 49 - а, б, в, д, 1, 2, 3, 4; 50 - б, в, г, д, е, ж, н, п, д1, к1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 51 - а, б, 1; 52 - а, б, ж, 1, 2, 3, 4; 53 - а, б, д, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 54 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, н, п, р, с, 1; 55 - б, г, д, е, в3, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 56 - а, б, г, и, к, л, р, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; 57 - а, б, ж, з, в1, 58 - а, б, в, г, д, е, и, к, м, о, ц, ч, щ, ю, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; 59 - а, б, в, д, з, и, ф, 60 - а, б, в, д, м, о, п, 1, 2, 3; 61 - а, б, в, г, е, ж, з, и, н, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 62 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 63 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 64 - б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, т, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 65 - а, б, в, г, д, е, 1, 2; 66 - а, б, в, 1, 2, 3, 4, 5; 67 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 68 - а, б, в, г, д, 1, 2; 69 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5; 70 - а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5; 71 - в, г, д; 72 - а, б, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4,

5, 6; 73 - а, б, в, г, д, е, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 74 - г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3; 75 - а, б, в, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 76 - а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4; 77 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4; 78 - г, д, е, 1, 2; 79 - а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20; 83 - п; 84 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 86 - з, и, 2; 93 - а, б, в, д, е, ф, х, ч, з1, и1, к1, л1, 1, 2; 94 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3; 95 - б, в, г, д, е, ж, з, и, к, н, о, п, р, ф, х, 1, 2; 96 - б, в, г, д, е, ж, з, и, к, о, т, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, 1, 2, 3, 4, 5; 97 - а, б, в, д, е, ж, з, и, л, м, н, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 98 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3; 99 - а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4; 100 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, н, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 101 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 102 - а, б, в, г, д, ж, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 103 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 104 - а, б, в, г, д, е, ж, к, л, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 105 - а, б, г, д, е, ж, з, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13; 106 - а, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11; 107 - а, в, г, д, з, и, к, л, м, н, у, ц, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 109 - а, в, г, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 110 - а, б, в, д, 1, 2, 3; 111 - а, г, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 112 - а, б, в, г, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 113 - а, б, в, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 114 - а, б, в, д, е, и, к, л, 1, 2, 3; 115 - а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19; 116 - а, б, в, г, д, з, и, л, м, в1, 1, 2, 3, 4; 117 - и1, ч2, ш2, ж3; 118 - в, 7; 119 - б, в, д, е, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, з1, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 121 - а, б, в, 1, 2; 122 - а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4; 123 - а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 124 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2; 125 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 126 - а, б, в, г, д, 1; 127 - а, б, в, 1, 2; 128 - а, б, в, г, д, е, 1; 129 - а, б, в, г, 1; 130 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4; 131 - а, б, в, г, д, е, 1, 2; 132 - а, б, в, д, п; 133 - б, в, г, д, 1; 134 - а, б, в, г, д, 1, 2; 135 - а, б, в, г, д, 1, 2; 136 - а, б, в, г, д, е, 1; 137 - а, д, е, ж, з, и, 1, 2; 138 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1; 139 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1; 140 - а, б, в, г, д, 1, 2; 141 - а, б, в, г, д, ж, к, л, м, 1, 2, 3; 142 - а, в, г, д, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 143 - а, б, в, г, д, е, з, 1, 2; 144 - а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4; 145 - б, в, г, д, 1, 2, 3, 4; 146 - а, б, в, г, и, 1, 2, 3; 147 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 3; 148 - а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5; 149 - г, д, з, к, л, м, н, 1, 2, 3; 150 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 151 - а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 152 - б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 153 - а, б, в, г, д, е, ж, к, 1, 2, 3; 154 - г, д, е, ж, 1, 2, 3; 155 - б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4; 156 - а, б, г, е, ж, з, и, к, л, о, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 157 - а, б, в, г, е, ж, з, и, к, л, н, о, п, р, с, т, ф, х, ц, ч, щ, я, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 158 - а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, м, н, р, т, у; 159 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 4, 5; 160 - а, д, е, ж, з, и, к, л, м, о, ф, х, ц, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17; 161 - а, б, в, г, д, е, з, и, л, м, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 162 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3; 163 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3; 164 - а, б, в, г; 165 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2; 166 - а, б, в, г, д, е, 1; 167 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; 168 - а, б, в, г, д, е; 169 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3; 170 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, г1, д1, л1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 171 - а, б, в, г, е, ж, з; 172 - а, б, г, д; 173 - а, б, в, г, 1, 2; 174 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; 175 - а, б, в, г, д, е; 176 - а, б, в, 1; 177 - а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; 178 - а, б, в, г, д, е, 1; 179 - а, в, е; 180 - а, б, е, ж, з, и, к, 1; 181 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, л, 1, 2; 182 - а, б, в, г, 1; 183 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2; 184 - а, б, в, г, д, е, ж, 1; 185 - а, б, в, г, д, е; 186 - а, б, в, г, д, е, ж, и, к, м, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 187 - а, б, в, г, д, е, 1, 2; 188 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1; 189 - а, б, в, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, щ, п1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24; 190 - а, б, в, г, д, и, к, л, н, о, 1, 2, 3; 191 - б, в, г, д, 1, 2; 192 - а, б, в, г, д, е, ж, м, 1; 193 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и; 194 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2; 195 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1; 196 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4; 197 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и; 198 - а, б, в, г, д, 1; 199 - а, б, в, г; 200 - а, б, в, г, д, е; 201 - а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3; 202 - а, б, в, г, д, е, 1; 203 - а, б, и, к, м, н, о, п, р, 1, 2, 3, 4; 204 - а, б, в, г, д, е, 1; 205 - а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2; 206 - а, б, в, г, д, е, ж, з; 207 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к; 208 - а, б, в, г; 209 - а, б, в, г, д, 1; 210 - а, б, в, г, 1, 2, 3; 211 - а, б, в, г, д, е, ж, 1; 212 - а, б, в, 1, 2; 213 - а, б, с, т, ф, ц, ч; 214 - в, г, д, е, ж, и, л, м, н, о, п, 1, 2; 215 - а, б, в, г, ж, з, и, 1; 216 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4; 217 - а, б, в, г, д, ж, и, к; 218 - а, б, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 219 - б, в, г, д, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4; 220 - а, б, в, г, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 221 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 222 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Горите и горските територии на ТП ДГС "Провадия" попадащи в тази ЗЗ заемат 14.0 % от общата площ на Защитена зона BG0002038 Провадийско - Рояжско плато.

В защитена зона BG0002038 Провадийско - Рояжско плато попадат изцяло и всички защитени местности, описани в ЗЗ BG0000104 Провадийско - Рояжско плато за местообитанията.

В обхвата на сертифицираната площ на ТП ДГС Провадия не попадат следните отдели, държавна горска територия от защитените зони по „Натура 2000“ – 36-5, 40-1,5,8,9, 41-18, 58-5, 64-3, 130-2, 147-2, 201-2, 205-2.